

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutusohjelma

Elina Myllykoski

Opinnäytetyö

**METSÄNOMISTAJIEN SUHTAUTUMINEN YMPÄRIS-
TÖTUKISOPIMUKSIIN PIRKANMAALLA
7/2004 – 12/2008**

Työn ohjaaja
Työn tilaaja
Tampere 4/2009

Lehtori Pirjo Puustjärvi
Metsäkeskus Pirkanmaa, Veikko Iittainen

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutusohjelma

Tekijä	Elina Myllykoski
Työn nimi	Metsänomistajien suhtautuminen ympäristötukisopimukseen Pirkanmaalla 7/2004–12/2008
Sivumäärä	36 sivua + 12 liitesivua
Valmistumisaika	Toukokuu 2009
Työn ohjaaja	Lehtori Pirjo Puustjärvi
Työn tilaaja	Metsäkeskus Pirkanmaa, ohjaajana Yhteyspäällikkö Veikko Iittainen

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen aiheena oli selvittää ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien mielenpitoja ympäristötuen ehdoista sekä metsänomistajien suhtautumista ympäristötukisopimukseen. Saatuja tuloksia verrattiin vuoden 2004 tutkimuksen tuloksiin. Tavoitteena oli saada Metsäkeskus Pirkanmaalle palautetta ympäristötuesta metsänomistajan näkökulmasta, jolloin Metsäkeskus Pirkanmaa voi parantaa ja kehittää käytäntöjään asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi.

Tutkimuksen kohteena olivat aikavälillä 7/2004–2008 ympäristötukisopimuksen Metsäkeskus Pirkanmaan alueella tehneet metsänomistajat. Tutkimus toteutettiin postikyselynä. Lomakkeita lähetettiin tammikuussa 2009 170 metsänomistajalle. Kyselyyn vastasi 106 metsänomistajaa, joten vastausprosentiksi muodostui 61 %. Näin korkea vastausprosentti mahdollistaa tulosten luotettavan analyysin.

Tutkimuksen perusteella 83 % pirkanmaalaisista metsänomistajista oli tyytyväisiä ympäristötukeen. Yli puolet vastaajista oli valmis laittamaan lisää maata ympäristötuen piiriin samoilla ehdoilla ja 76 % halusi jatkaa ympäristötukisopimusta sen päättymisen jälkeen. Omaa ympäristötukikohdettaan arvosti erittäin paljon 29 % metsänomistajista ja 52 % paljon.

Metsänomistajat kokivat ympäristötuen hyväksi keinoksi toteuttaa vapaaehtoista suojelua. Lisää tiedotusta ympäristötukiasioista kuitenkin kaivattiin. Tietoisuus mahdollisuudesta ympäristötuen saamiseen on selvästi lisääntynyt. Metsänomistajien aloitteellisuus ympäristötukisopimusten aikaansaamisessa kasvoi selvästi verrattaessa aiempiin tuloksiin. Tutkimuksessa selvisi myös, että muiden metsäalan toimijoiden kuin Metsäkeskuksen rooli aloitteentekijänä lisääntyi. Metsänomistajien mielestä ympäristötukihakemusten käsittelynopeutta tulisi parantaa.

Avainsanat	ympäristötuki, metsänomistaja, Pirkanmaa, monimuotoisuus, Metsäkeskus
------------	--

TAMK University of Applied Sciences

Department of Forestry

Writer	Elina Myllykoski
Thesis	The Attitudes of Forest Owners towards Environmental Aid Agreements in Pirkanmaa during 7/2004-12/2008
Pages	36 pages + 12 appendixes
Graduation time	May 2009
Thesis supervisor	Lecturer Pirjo Puustjärvi
Co-operating company	Forestry Centre of Pirkanmaa, Veikko Iittainen

ABSTRACT

The ground for this thesis was to find out what forest owners think of the terms of environmental aid and what their attitudes towards environmental aid agreements are. The results of this thesis were compared to previous study. The target for this study was to get feedback for Forestry Centre of Pirkanmaa, so that it can improve and develop its practices in serving customers.

The study was done as a survey by post. The forest owners in question made their agreements during 7/2004 – 2008 in Forestry Centre of Pirkanmaa's area. The questionnaire was sent in January 2009 to 170 forest owners. The questionnaire was returned by 106 forest owners, so the response rate was 61 %. Such a high response rate enables a reliable analysis of the results.

The study showed that 83 % of the forest owners in Pirkanmaa area were satisfied with the environmental aid. More than half of the respondents said they could put more land under the environmental aid with the same terms and 76 % would like to continue the agreement after its termination. The study showed 29 % of the forest owners valued their environmental aid site very much and 52 % of the forest owners valued it a lot.

Forest owners thought that the environmental aid is a good way to execute voluntary nature conservation. Forest owners hoped for more information concerning the environmental aid. Awareness of the environmental aid has clearly increased. Forest owners took the initiative in environmental aid agreement more than in previous years. The study also showed that other actors in the field of forestry took the initiative more often. The opinion of the forest owners in Pirkanmaa was that the environmental aid applications should be dealt faster.

Keywords	Environmental aid, Forest owner, Pirkanmaa, Polymorphism, Forestry centre
----------	---

Esipuhe

Haluan kiittää Metsäkeskus Pirkanmaata mielenkiintoisesta opinnäytetyön aiheesta sekä Yhteyspäällikkö Veikko Iittaista työn ohjaamisesta. Kiitokset kuuluvat myös muille Metsäkeskuksen työntekijöille kyselyiden postittamisessa avustamisesta sekä saamistani työhöni liittyvistä hyvistä vinkeistä. Tampereen ammattikorkeakoulusta tahdon kiittää työni ohjaajaa Pirjo Puustjärveä.

Kiitokset kuuluvat puolisololleni Laurille, jolta sain paljon apua ja rakentavaa palautetta kirjoittaessani opinnäytettäni.

Tampereella huhtikuussa 2009

Elina Myllykoski

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU

Metsätalouden koulutusohjelma

Sisällys

1 JOHDANTO	6
1.1 Ympäristötuen tausta	6
1.2 Ympäristötuki	6
1.2.1 Kuka voi saada ympäristötukea?	6
1.2.2 Ympäristötuen muodostuminen	6
1.2.3 Ympäristötukisopimus	9
1.3 Metsät ja metsänomistus Pirkanmaalla	10
1.4 Ympäristötukikohteet	10
1.4.1 Ympäristötukikohteet Pirkanmaalla	11
1.5 Tutkimuksen tavoite	12
2 TUTKIMUSMENETELMÄT	13
2.1 Kyselylomakkeen laatiminen	13
2.2 Aineiston hankinta	13
3 TULOKSET	15
3.1 Vastaajien taustat	15
3.1.1 Vastaajien sukupuoli	15
3.1.2 Vastaajien ikä	16
3.1.3 Vastaajien ammattiryhmä	16
3.1.4 Metsän pinta-ala	17
3.1.5 Miten metsä on tullut omistukseen	17
3.1.6 Kuinka kaukana metsätilalta asutaan	18
3.1.7 Suhtautuminen omistettuun metsään	18
3.2 Vastaajien suhtautuminen ympäristötukeen ja ympäristötukisopimukseen	19
3.2.1 Kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksen tekemisestä?	19
3.2.2 Perustelut ja tieto ympäristötuesta	19
3.2.3 Tieto ympäristötukeen oikeuttavasta kohteesta	19
3.2.4 Ympäristötukihakemuksen eteneminen	20
3.2.5 Kasvit, Eläimet, ympäristöt ja maisema	20
3.2.6 Ympäristötukialueen arvostaminen	20
3.2.7 Eläinten elinolojen parantaminen	21
3.2.8 Metsälaki	21
3.2.9 Lisää maata ympäristötuen piiriin?	21
3.2.10 Tyytyväisyys ympäristötukeen	22
3.2.11 Ympäristötukisopimuksen pituus	22
3.2.12 Ympäristötukisopimuksen jatko	23
3.2.13 Metsätalouden käyttö	24
3.2.14 Vapaaehtoinen suojele	24
3.2.15 Metsänomistajien mielipide ympäristötuesta	24
4 TULOSTEN TARKASTELU	25
4.1 Vastaajien taustat	25
4.2 Vastaajien suhtautuminen ympäristötukeen ja ympäristötukisopimukseen	28
4.3 Johtopäätökset	34
Lähteet	36
Liitteet	37

1 JOHDANTO

Tässä luvussa kerrotaan pääpiirteet ympäristötuesta ja ympäristötukisopimuksista, sekä tutkimuksen tavoitteesta.

1.1 Ympäristötuen tausta

Vuonna 1997 tuli voimaan uusi metsälaki. Sen tarkoitus on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Kestävä metsätalous turvaa puuntuotannon ohella metsien biologisen monimuotoisuuden. Uuteen metsälakiin sisältyy velvoite erityisen tärkeiden elinympäristöjen turvaamisesta sekä yleinen tavoite metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisestä. Kestävän metsätalouden rahoituslain ympäristötuella voidaan korvata metsänomistajalle metsän biologisen monimuotoisuuden tai erityisen tärkeän elinympäristön säilyttämisestä tai muusta luonnonhoidosta aiheutuvat vähäistä suuremmat lisäkustannukset tai menetykset. (Metsätalouden ympäristötuki 2004.)

1.2 Ympäristötuki

Tässä alaluvussa kerrotaan, kuka voi saada ympäristötukea ja millä perusteilla. Luvussa esitetään myös esimerkkilaskelma metsänomistajalle myönnettävästä ympäristötuesta.

1.2.1 Kuka voi saada ympäristötukea?

Metsätalouden ympäristötukeen oikeutettuja ovat yksityinen metsänomistaja, henkilöiden muodostama maa- tai metsätaloutta pääasiallisesti elinkeinonaan harjoittava yhtiö, yhteisö, osuuskunta, säätiö tai yhteismetsän osuuskunta. Ensisijaisesti ympäristötukea käytetään metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Metsäkeskus voi myöntää tukea myös muihin arvokkaisiin luontokohteisiin käytössä olevien määrärahojen puitteissa. (Metsätalouden ympäristötuki 2004.)

1.2.2 Ympäristötuen muodostuminen

”Ympäristötuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohteena olevan metsän hakkuuarvo on yli 4000 euroa tai yli neljä prosenttia hakijan saman kunnan alueella omistamien kaikkien metsien, mukaan luettuna ympäristötukihakemuksen kohteena oleva metsä, hakkuuarvosta. ” (Kemera-opas 2008.) Metsän hakkuuarvo lasketaan

kertomalla välittömästi hakattavissa olevan puuston määrä kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisella keskiarvolla. Kemera–oppaan (2008) mukaan vuosien 2005–2007 keskikantohintojen aritmeettinen keskiarvo oli Pirkanmaalla 39,47 euroa/m³.

Metsätalouden ympäristötuki koostuu peruskorvauksesta, hakkuuarvokorvauksesta sekä muusta korvauksesta, joka sisältää metsäarviointityöstä, mahdollisen käyttö- ja hoitosuunnitelman laatimisesta, ympäristöhoitotyöstä, tukikohteen rajaamisesta ja maastoon merkitsemisestä aiheutuvat kustannukset. Peruskorvaus puolestaan muodostuu kertomalla kymmenellä kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisen keskiarvon jokaista ympäristötukikohteen alkavaa hehtaaria kohden. Hakkuuarvokorvaus on se osa ympäristötukikohteen hakkuuarvosta, joka ylittää 4000 euron tai neljän prosentin omavastuuosuuden.

Ympäristötuki on verovapaata tuloa. Korvaukset maksetaan kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisista varoista. Vuosittain ympäristötukea maksettava summa on peruskorvauksen ja hakkuuarvokorvauksen summa jaettuna 30:llä. Yleensä ympäristötuki maksetaan heti sopimuskauden alussa yhdellä kertaa. (Kemera–opas 2008.)

”Esimerkkilaskelma ympäristötuesta (Metsätalouden ympäristötuki 2004):

Metsänomistaja omistaa yhdessä kunnassa 40 hehtaaria metsää, jonka välittömästi hakattavissa oleva puumäärä on 1200 m³. Tilalla on metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, luonnontilainen puro lähiympäristöineen. Puroalueen pinta-ala on 1,5 hehtaaria ja hakattavissa oleva puumäärä 300 m³. Puutavaran keskikantohinta on 39,47 euroa/m³.

Puuston hakkuuarvo	1 200 * 39,47	=	47 367
Luontokohteen hakkuuarvo	300 * 39,47	=	11 841
Vähäinen haitta, 4 %	47 367 * 0,04	=	1 895
Hakkuuarvokorvaus	11 841 – 1 895	=	9 946
Peruskorvaus (1,5 ha)	2 * (10 * 39,47)	=	789
Hakkuuarvo ja peruskorvaus 10 vuodelle	(9 946 + 789) / 30 * 10 =		3 578
Metsänomistajalle maksettava			
ympäristötuki yhteensä		=	3578
Lisäksi ympäristötukeen osoitetuista varoista korvataan osuus ympäristötukikohteen merkitsijälle.”			

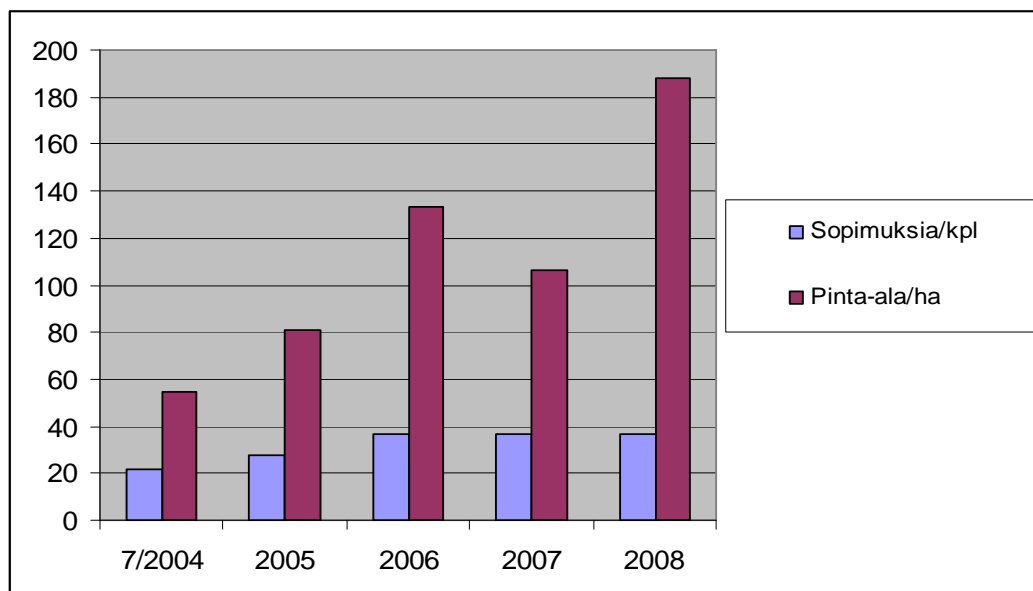
1.2.3 Ympäristötukisopimus

Metsänomistajan ja metsäkeskuksen välillä laaditaan sopimus ympäristötuesta. Ympäristötukisopimuksen kesto on kymmenen vuotta ja se voidaan uusida kaksi kertaa. Sopimuksesta tulee merkintä kiinteistörekisteriin, joten se on rasitteena tilalla. Ympäristötukisopimus sisältää ainakin seuraavat kohdat:

- tiedot kiinteistöstä ja sopimuksen kohdealueesta
- sopimusajan, käyttörajoitukset, tuen takaisinperintää ja sopimuksen voimassaoloa koskevat ehdot
- mahdolliset ympäristöhoitotyöt
- tuen laskentaperusteet ja maksuajankohdat
- karttakopiot.

Tehtyään sopimuksen maanomistaja ei saa tehdä kohteella toimenpiteitä ilman metsäkeskuksen yksittäistapauksessa antamaa suostumusta. Mikäli tila vaihtaa omistajaa, on ympäristötukisopimus edelleen voimassa. Metsäkeskus valvoo ympäristötuen ehtojen noudattamista sopimuksen ollessa voimassa. (Kemera-opas 2008.)

Pirkanmaalla ympäristötukisopimusten lukumäärä on kasvanut tasaisesti samalla kun ympäristötukialueiden pinta-alakin on kasvanut (kuvio 1).

Kuvio 1: Tehdyt ympäristötukisopimukset ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala vuosittain Pirkanmaan alueella (Metsäkeskus Pirkanmaan metsäluonnonhoidon asiantuntija Timo Vesanto, suullinen tiedonanto)

1.3 Metsät ja metsänomistus Pirkanmaalla

Pirkanmaan 1,2 miljoonan hehtaarin maa-alasta yli 900 000 hehtaaria on metsätalousmaata. Metsät ovat enimmäkseen reheviä. Yli puolet metsämaan kasvupaikoista on tuoretta tai viljavampaa kangasta tai suota. Metsät ovat enimmäkseen kuusivaltaisia. Puuston keskitilavuus on 144 m³ hehtaaria kohden. Yksityiset metsänomistajat omistavat Pirkanmaalla 80 % metsistä, valtio ja yritykset sekä yhteisöt loput. Metsänhoitomaksua maksavia metsänomistajia, joilla siis metsää vähintään neljä hehtaaria, Pirkanmaalla on noin 22 300. (Pirkanmaan metsä- ja ympäristökertomus 2007.)

1.4 Ympäristötukikohteet

Ympäristötuen kohteita ovat ensisijassa metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt, joita ovat:

- lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt
- ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet sekä lehtokorvet ja Lapin läänin eteläpuolella sijaitsevat letot
- rehevät lehtolaikut
- pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
- rotkot ja kurut
- jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
- karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivi-
kot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.

Nämä erityisen arvokkaat kohteet tulee jättää täysin metsätalouden toimien ulkopuolelle. Varovaiset hoitotoimenpiteet ovat kuitenkin sallittuja.

Metsälakikohteet ovat yleensä pienialaisia, luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia. Luonnontilaisissa kohteissa ei näy ihmisen toiminnan merkkejä. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi puita ei ole kaadettu, veden virtaussuuntia ei ole muutettu ja lahoa puuta esiintyy paljon. Luonnontilaisen kaltaisessa kohteessa elinympäristö on säilyttänyt monimuotoisuutensa ihmisen toiminnasta huolimatta tai ihmisen jättämät merkit ovat lähes hävinneet. Erityisen arvokkaat elinympäristöt myös erottuvat muusta ympäristöstä selkeästi. (Meriluoto 1998.)

Vuonna 2007 suomalaisissa yksityismetsissä oli metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä yhteensä 79 444 hehtaaria, joka on 0,6 % kaikesta metsätalousmaasta. Vähäpuustoisia soita oli 26 534 hehtaaria ja puroja ja noroja kaikkiaan 23 386 hehtaaria. Vähiten oli hietikoita, vain 38 hehtaaria. Pirkanmaan tilanne metsälakikohteiden pinta-aloissa oli hyvin samanlainen kuin koko maassa. Pirkanmaalla puroja ja noroja oli 1 445 hehtaaria ja vähäpuustoisia soita puolestaan 1 100 hehtaaria. Vähiten Pirkanmaalla oli rotkoja ja kuruja, kuusi hehtaaria. Hietikoita Pirkanmaalla ei ollut yhtään. Metsälakikohteiden yhteenlaskettu pinta-ala Pirkanmaalla oli 4 268 hehtaaria, joka vastaa 0,6 %:a koko metsätalousmaan alasta. (Metsätilastollinen vuosikirja 2008.)

Metsäkeskus Lounais-Suomen alueella vuosina 1998–2005 tehtyjen ympäristötukisopimusten yleisin kohde oli puro, 30 % ympäristötukialueista, ja toiseksi yleisin tuore lehto, 20 % ympäristötukialueista. Lounais-Suomen alueella ympäristötuet ohjataan vain niille metsänomistajille, joilla on metsässään metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. (Kajava 2008.)

Metsäntutkimuslaitoksen tilastopalvelu Metinfon metsien suojelutilaston mukaan 1.1.2008 metsäkeskuksittain tarkasteltaessa metsämaan ympäristötukikohteista isoimman ryhmän muodostivat pienvedet. Toiseksi suurin ryhmä monissa metsäkeskuksissa olivat vähätuottoiset elinympäristöt ja kolmantena rehevät korvet ja letot.

1.4.1 Ympäristötukikohteet Pirkanmaalla

Ympäristötukikohteiksi Pirkanmaalla on ensisijaisesti otettu metsälain 10 §:n erityisen arvokkaita elinympäristöjä. Jos resurssit ovat riittäneet, on kohteiksi otettu myös muita arvokkaita elinympäristöjä. Vuoden 2004 heinäkuusta vuoden 2008 loppuun Metsäkeskus Pirkanmaan alueella tehdyistä ympäristötukikohteista eniten oli pienvesiä, toisena suurena ryhmänä tulivat vähätuottoiset elinympäristöt ja muut arvokkaat elinympäristöt (taulukko 1). Ympäristötukikohteet olivat siis hyvin samanlaisia kuin muuallakin maassa.

Taulukko 1: Ympäristötukikohteet pinta-aloineen hehtaareissa Metsäkeskus Pirkanmaan alueella

Elinympäristö metsälain 10 §:n mukaan	Vuosi				
	7/2004	2005	2006	2007	2008
Pienvedet	13,8	36,7	36	27,3	43,4
Rehevät korvet ja letot		2,1	2,2	2,2	4,9
Lehdot	15,5	9,2	5,3	10,6	10
Kangasmetsäsaarekkeet			1,1	0,5	2,1
Rotkot ja kurut					
Jyrkänteet ja alusmetsät		2,2	0,4		0,4
Vähätuottoiset elinympäristöt	2	11,6	27,7	19,1	32,2
Muut kuin 10 §:n elinympäristöt	17	19,3	60,3	46	94,7
YHTEENSÄ	48,3	81,1	133	105,7	187,7

Pirkanmaalla ympäristötukikohteiden keskikoko oli 3,4 hehtaaria. (Metsäkeskus Pirkanmaan metsäluonnonhoidon asiantuntija Timo Vesanto, suullinen tiedonanto.)

1.5 Tutkimuksen tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää pirkanmaalaisten metsänomistajien suhtautumista ympäristötukisopimuksiin. Tutkimuksen avulla selvitettiin ympäristötukisopimuksen tehneiden maanomistajien mielipiteitä ympäristötuen ehdoista ja käyttökelpoisuudesta, sekä metsänomistajien suhtautumista ympäristötukisopimuksiin. Tavoitteena oli myös saada Metsäkeskus Pirkanmaalle palautetta ympäristötukien tiedottamisen onnistumisesta, tukihakemusten käsittelystä sekä järjestelmän taloudellisesta vaikutuksesta metsänomistajille, jolloin Metsäkeskus Pirkanmaa voisi parantaa ja kehittää käytäntöjään asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi.

Tutkimuksen tuloksia verrattiin vuosien 1997-6/2004 tuloksiin. Ympäristötuen ehdot muuttuvat näillä näkymin vuoden 2009 aikana, joten oli hyvä saada tietoa vanhoilla ehdoilla tehdyistä ympäristötukisopimuksista. Mikäli vastaava tutkimus vielä joskus tulevaisuudessa tehdään, voidaan verrata vanhoilla ja uusilla ehdoilla tehtyjä ympäristötukisopimuksia sekä miten metsänomistajien suhtautuminen ympäristötukeen on muuttunut.

2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimusmenetelmäksi valittiin postikysely, koska tarkastelun alla oli melko suuri joukko metsänomistajia. Melkein 200 hengen haastattelemiseen ei ollut riittävästi aikaa, joten katsottiin, että postikyselyllä heidän tavoittamisensa oli helpompaa. Postikyselyssä tutkija ei voi vaikuttaa vastauksiin olemuksellaan ja läsnäolollaan, kuten haastattelututkimuksessa. Kysymykset on asetettu jokaiselle vastaajalle aivan samassa muodossa. Lisäksi vastaaja voi rauhassa pohtia vastauksiaan, koska hän voi vapaasti valita itselleen sopivimman ajankohdan vastaamiseen. (Valli 2001.)

2.1 Kyselylomakkeen laatiminen

Kyselylomakkeena pohjana käytettiin Äijön (2004) aikaisempaa tutkimusta metsänomistajien suhtautumisesta ympäristötukisopimukseen Pirkanmaalla, jotta saataisiin vertailukelpoista materiaalia. Osa kysymyksistä muotoiltiin uudelleen ja muutama poistettiin kokonaan, esimerkiksi kysymys metsänomistajien suhtautumisesta tiettyihin eläinkantoihin. Kysymys ei ollut aiheen kannalta olennainen ja kysymysten määrä haluttiin minimoida. Kyselyyn tuli myös kaksi uutta kysymystä. Metsänomistajilta tiedusteltiin heidän halukkuuttaan jatkaa ympäristötukisopimusta sen päättymisen jälkeen sekä sitä, onko ympäristötukikohde heidän mielestään lopullisesti metsätalouden käytön ulkopuolella. Nämä kysymykset lisättiin, koska haluttiin selvittää tarkemmin metsänomistajien suhtautumista ympäristötukikohteisiin ja ympäristötukisopimusten tekemiseen jatkossa. Kyselylomakkeesta pyrittiin tekemään mahdollisimman yksinkertainen, selkeä ja loogisesti etenevä (Heikkilä 2008). Kysymyksiä lomakkeessa oli kaikkiaan 22 kappaletta (liite 2).

2.2 Aineiston hankinta

Tutkimuksen kohteena olivat Metsäkeskus Pirkanmaan alueella 7/2004 – 12/2008 välisenä aikana ympäristötukisopimuksen tehneet metsänomistajat. Ympäristötukisopimuksen Pirkanmaalla tehneitä metsänomistajia oli kaikkiaan 170 kappaletta. Kyselylomakkeet postitettiin 170 metsänomistajalle 8.1.2009 ja vastaukset pyydettiin palauttamaan viimeistään 28.1.2009. Vastausaikaa oli siis runsas kaksi viikkoa.

Kyselytutkimuksen postittaminen siirrettiin marraskuun lopusta alkuvuoteen paremman vastausprosentin toivossa. Joulukuireiden keskellä kyselytutkimukseen vastaaminen ja

sen palauttaminen olisi saattanut unohtua. Kyselytutkimuksen vastaamisen houkuttamiseksi kaikkien vastanneiden ja yhteystietonsa ilmoittaneiden kesken arvottiin kirjapalkintoja. Vastaajille postitettiin kyselylomakkeen lisäksi saatekirje (ks. liite 1), jossa vastaajia motivoitiin osallistumaan ja heille kerrottiin millaisesta tutkimuksesta oli kyse.

3 TULOKSET

Vastauslomakkeiden viimeinen palautuspäivä oli 28.1.2009. Siihen mennessä vastauksia tuli 97 kappaletta. Lomakkeita oli lähetetty 170 kappaletta, joten määräpäivänä vastausprosentti oli 57. Lomakkeita palautui kuitenkin vielä 9 kappaletta määräpäivän jälkeen, joten lopulliseksi vastausprosentiksi muodostui 61. Viimeiset lomakkeet palautuivat 4.2.2009, jonka jälkeen aloitettiin tulosten laskenta ja analysointi.

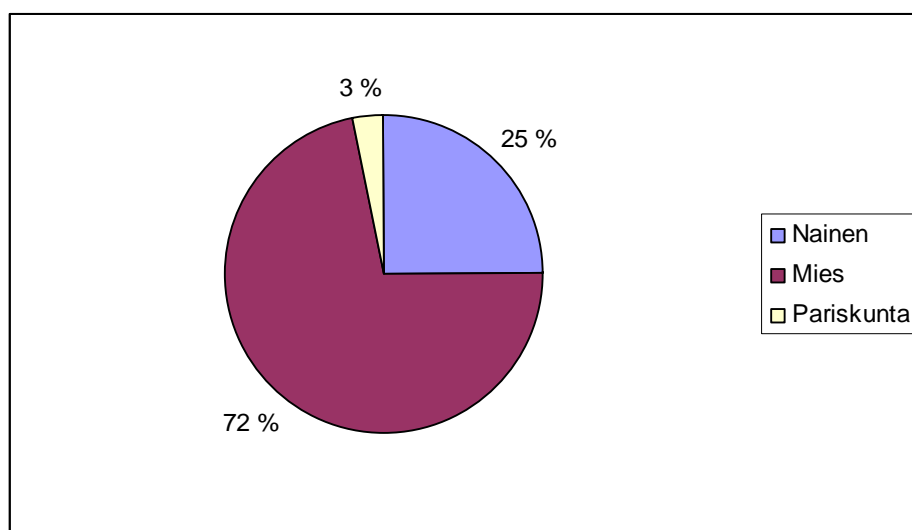
Vastausprosentti oli erittäin hyvä. Tämä johtui varmasti kyselyn postittamisen ajoituksesta alkuvuoteen sekä porkkanaksi asetetusta arvonnasta. Iso vaikutus oli myös sillä, että suurin osa vastaajista oli eläkeläisiä, joilla oli aikaa vastata kyselyyn. Korkean vastausprosentin takia karhukirjeiden lähettämistä ei katsottu tarpeelliseksi. Tulokset on ensin laskettu käsin ja sitten siirretty Exceliin, jossa niiden prosenttiosuudet on laskettu sekä taulukoitu.

3.1 Vastaajien taustat

Tässä käsitellään ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien taustatietoja, sukupuolta, ikää, ammattia, metsän tietoja sekä suhtautumista omistettuun metsään.

3.1.1 Vastaajien sukupuoli

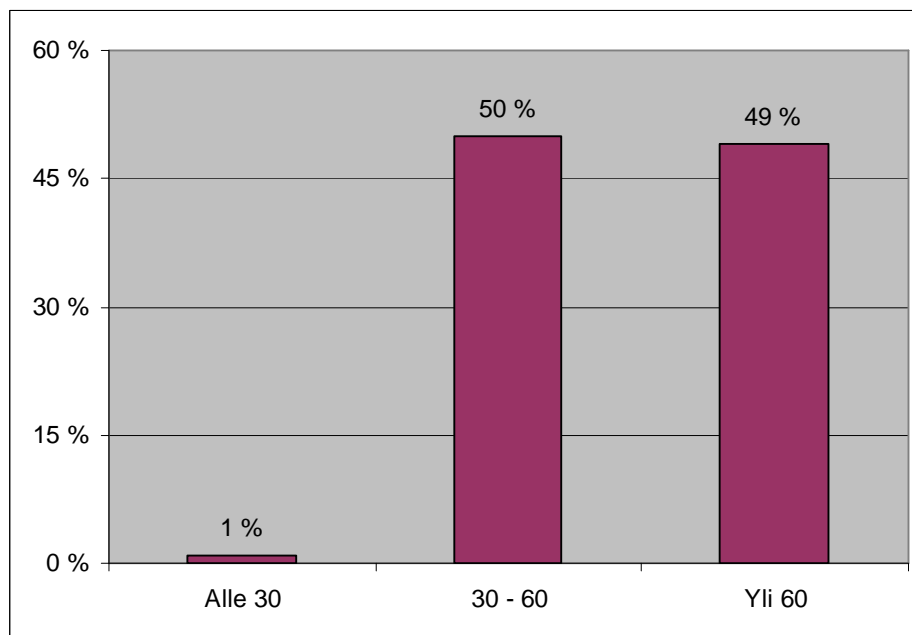
Kyselyyn vastanneista naisia oli 27, miehiä 76 ja kolmessa vastauslomakkeessa pariskunta vastasi yhdessä. Yksi vastaajista ei kertonut sukupuoltaan (kuvio 2).

Kuvio 2: Kyselyyn vastanneiden sukupuoli

3.1.2 Vastaajien ikä

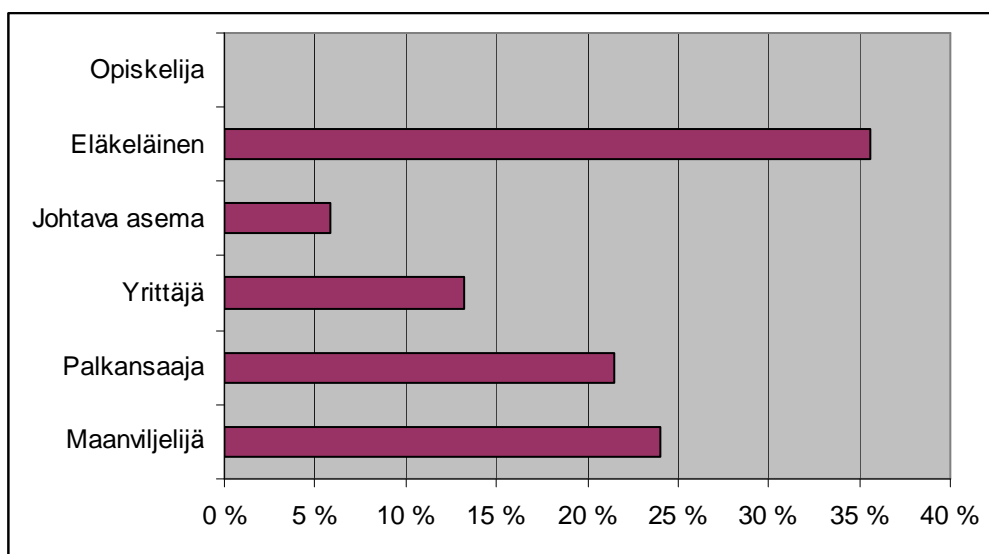
Toisessa kysymyksessä kysyttiin ympäristötukisopimuksen tehneiden ikää. Vastausvaihtoehdot olivat alle 30 vuotta, 30–60 vuotta tai yli 60 vuotta. Vain yksi vastaaja oli alle 30-vuotias. 30–60-vuotiaita oli prosenttiyksikön verran enemmän kuin yli 60-vuotiaita (kuvio 3).

Kuvio 3: Kyselyyn vastanneiden ikä

3.1.3 Vastaajien ammattiryhmä

Ympäristötukisopimuksen tehneiltä kysyttiin heidän taustojaan selvittäessä myös ammattiryhmää. Valittavina olivat opiskelija, eläkeläinen, johtava asema, yrittäjä, palkansaaja sekä maanviljelijä. Opiskelijoita vastanneiden joukossa ei ollut yhtään, eikä alle 30-vuotiaita ei ollut kuin yksi (kuvio 4). Eläkeläisten osuus oli suurin ennen maanviljelijää ja palkansaajaa. Eläkeläisten suuri osuus, 36 % kaikista vastanneista, selittyy jo vastanneiden ikärakenteellakin. Muutamat vastaajista olivat laittaneet ammattiryhmäkseen useamman vaihtoehdoista.

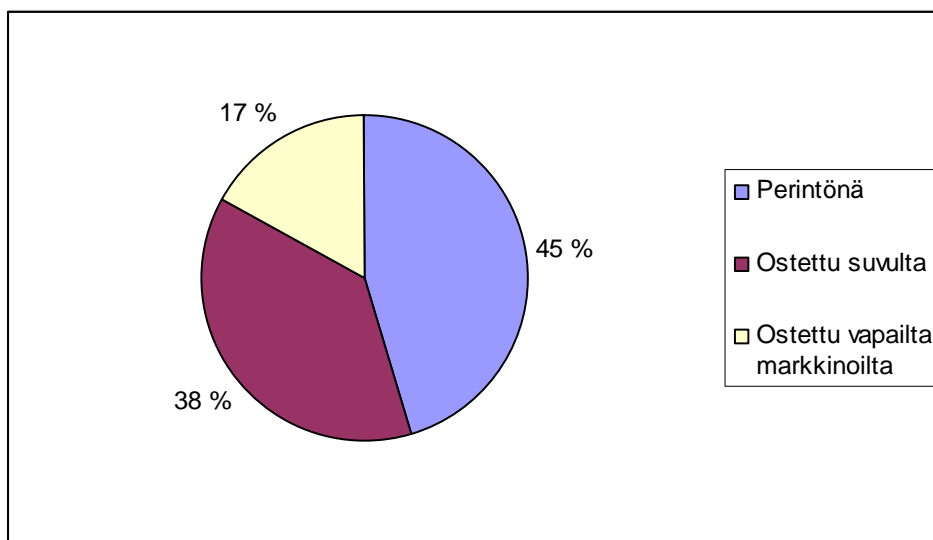
Kuvio 4: Kyselyyn vastanneiden ammattiryhmä

3.1.4 Metsän pinta-ala

Ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien metsän keskimääräinen pinta-ala oli 54,5 hehtaaria. Pienin ala oli 0,8 hehtaaria ja suurin 360 hehtaaria.

3.1.5 Miten metsä on tullut omistukseen

Seuraava kysymys oli, kuinka metsä on tullut vastaajan omistukseen. Valittavina vaihtoehtoina oli perintönä, ostettu suvulta tai ostettu vapailta markkinoilta. Suurin osa vastanneista oli saanut metsätilan haltuunsa perinnön kautta (kuvio 5). Osa vastaajista oli valinnut useamman vaihtoehdon tilan saantitavaksi.

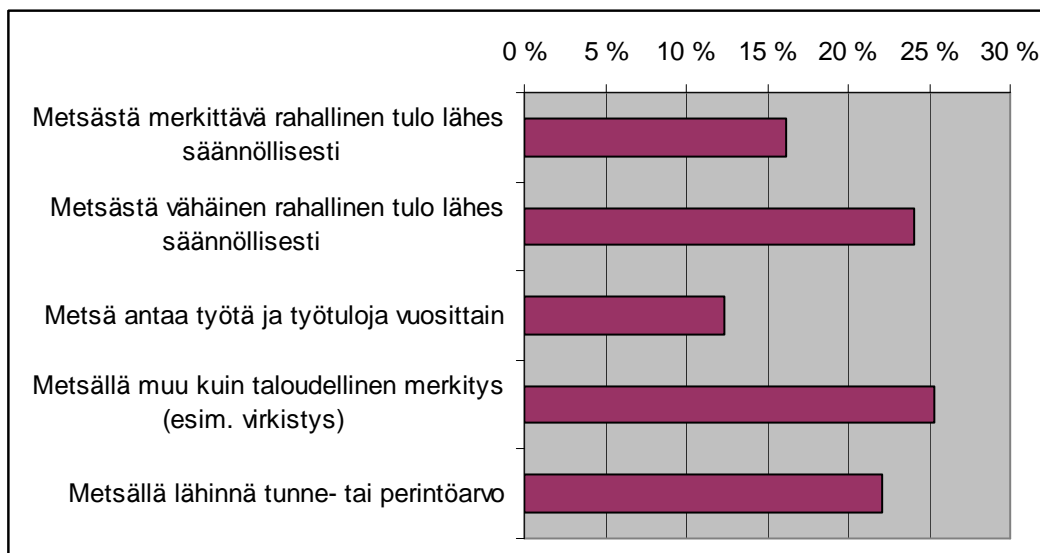
Kuvio 5: Miten metsä on tullut vastanneiden omistukseen

3.1.6 Kuinka kaukana metsätilalta asutaan

Kyselylomakkeen kuudennessa kysymyksessä metsänomistajia pyydettiin ilmoittamaan numeroin kuinka kaukana metsätilaltaan he asuvat. Keskiarvoksi saatiin 60,9 kilometriä. Pienin ja yleisin etäisyys oli nolla kilometriä. Näin vastanneiden voisi olettaa asuvan tilallaan. Pisin etäisyys omalle metsätilalle oli 830 kilometriä.

3.1.7 Suhtautuminen omistettuun metsään

Viimeisenä taustoja selvittävänä kysymyksenä ympäristötukisopimuksen tehneiltä metsänomistajilta kysyttiin, mikä parhaiten kuvaisi heidän suhtautumistaan omistamaansa metsään. Vastausvaihtoehtoina oli metsästä merkittävä rahallinen tulo lähes säännöllisesti, metsästä vähäinen rahallinen tulo lähes säännöllisesti, metsä antaa työtä ja työtuloja vuosittain, metsällä muu kuin taloudellinen merkitys esimerkiksi virkistys tai metsällä lähinnä tunne tai perintöarvo. Vastaukset jakaantuivat melko epätasaisesti. Moni vastaajista oli valinnut useamman vaihtoehdon. Eniten suosiota, 25 % vastanneista, sai kuitenkin vaihtoehto metsällä muu kuin taloudellinen merkitys. Hyvänä kakkosena tuli metsästä vähäinen rahallinen tulo lähes säännöllisesti. Tämän vaihtoehdon oli valinnut 24 % vastaajista (kuvio 6).

Kuvio 6: Mikä parhaiten kuvaa vastaajien suhtautumista omaan metsään

3.2 Vastaajien suhtautuminen ympäristötukeen ja ympäristötukisopimukseen

Tässä luvussa käsitellään muun muassa miten vastaajat suhtautuivat ympäristötukeen ja ympäristötukisopimukseen, kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksesta ja mikä olisi metsänomistajien mielestä sopivin pituus ympäristötukisopimukselle.

3.2.1 Kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksen tekemisestä?

Ensimmäisenä kysymyksenä tiedusteltaessa metsänomistajien suhtautumista ympäristötukeen, kysyttiin kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksesta. Valittavina vastausvaihtoehtoina olivat metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilö, metsäkeskuksen toimihenkilö, puun ostajan edustaja, metsänomistaja itse, joku muu henkilö tai joku muu taho. 38 % metsänomistajista oli itse tehnyt aloitteen ympäristötukisopimuksen tekemisestä, metsäkeskuksen toimihenkilön aloitteesta oli syntynyt 28 % sopimuksista, metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilön aloitteesta 23 %, puun ostajan edustajan 8 % ja jonkun muun henkilön aloitteesta 4 % ympäristötukisopimuksista. Joku muu henkilö – kohtaan oli mainittu muun muassa vaimo, naapuri ja metsätilan edellinen omistaja. Vaihtoehtoa joku muu taho ei ollut valinnut yksikään kyselyyn vastanneista. Muutamissa vastauksissa oli valittu useampi kuin yksi aloitteentekijä.

3.2.2 Perustelut ja tieto ympäristötuesta

Kysyttäessä metsänomistajilta saivatko he riittävästi perusteluja ja tietoa ympäristötuesta, vastasi 90 % kyllä. Kaikki kyselyyn vastanneista 107 metsänomistajasta vastasi tähän kysymykseen.

3.2.3 Tieto ympäristötukeen oikeuttavasta kohteesta

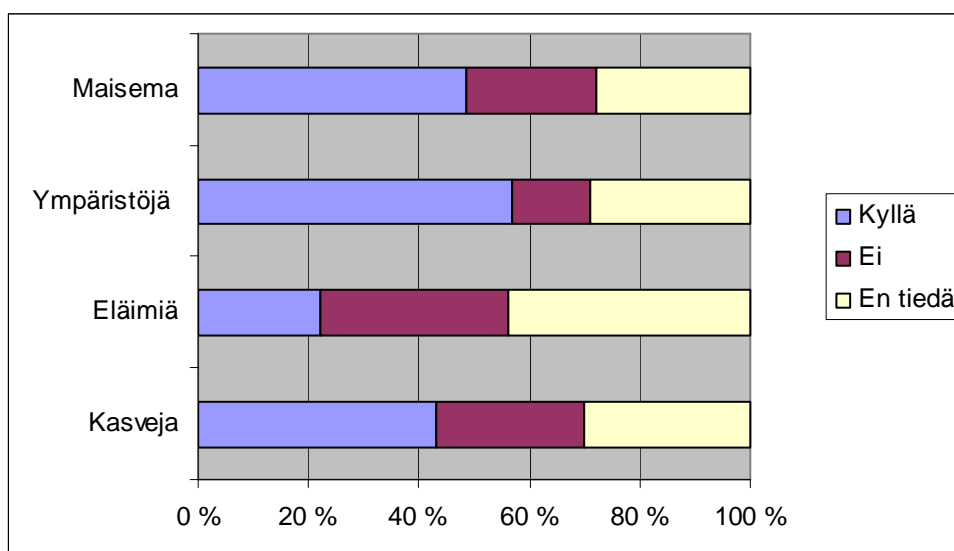
Ympäristötukisopimuksen tehneiltä metsänomistajilta kysyttiin tiesivätkö he maallaan olevasta kohteesta, johon voidaan myöntää ympäristötukea. Puolet vastanneista tiesi kohteen olemassaolosta ja melkein yhtä moni ei tiennyt ympäristötukeen oikeuttavasta kohteesta. Vain yksi kyselyyn vastanneista ei vastannut tähän kysymykseen ollenkaan.

3.2.4 Ympäristötukihakemuksen eteneminen

Metsänomistajilta kysyttiin myös, etenikö hakemus riittävän nopeasti Metsäkeskuksen käsittelyssä aloituksesta korvauksen maksamiseen. 80 % vastanneista metsänomistajista oli sitä mieltä, että hakemus eteni riittävän nopeasti, kun taas 16 % koki hakemuksen etenemisen hitaaksi. Neljä vastaajaa ei ilmaissut kantaansa tähän kysymykseen.

3.2.5 Kasvit, Eläimet, ympäristöt ja maisema

Metsänomistajilta kysyttiin onko ympäristötukialueella heidän mielestään harvinaisia maisemia, ympäristöjä, eläimiä ja kasveja (kuvio 7). Vastausvaihtoehdot olivat yksinkertaisesti kyllä, ei tai en tiedä. 57 % vastanneista tiesi ympäristötukialueellaan olevan harvinaisen ympäristön. Toiseksi parhaiten, 49 % vastanneista, tiedettiin alueella olevan harvinaisen maiseman. Hieman huonommin tiedettiin harvinaisista kasveista ja kaikkein huonoimmin harvinaisista eläimistä. Näistä onkin asiaan perehtymättömän hankala päästä selville, koska kasveja ja eläimiä ei ole kovin helppoa tunnistaa.

Kuvio 7: Oliko metsänomistajilla mielestään tietoa harvinaisista maisemista, ympäristöistä, eläimistä ja kasveista

3.2.6 Ympäristötukialueen arvostaminen

Metsänomistajilta tiedusteltiin onko heidän maallaan sijaitseva ympäristötukialue säilyttämisen arvoinen ja kuinka paljon he arvostavat kohdetta metsäluonnon arvokkaana elinympäristönä. Vastausvaihtoehdot olivat erittäin paljon, paljon, vähän tai ei lainkaan. Suurin osa metsänomistajista arvosti ympäristötukikohdettaan. Vastanneista 52 % ar-

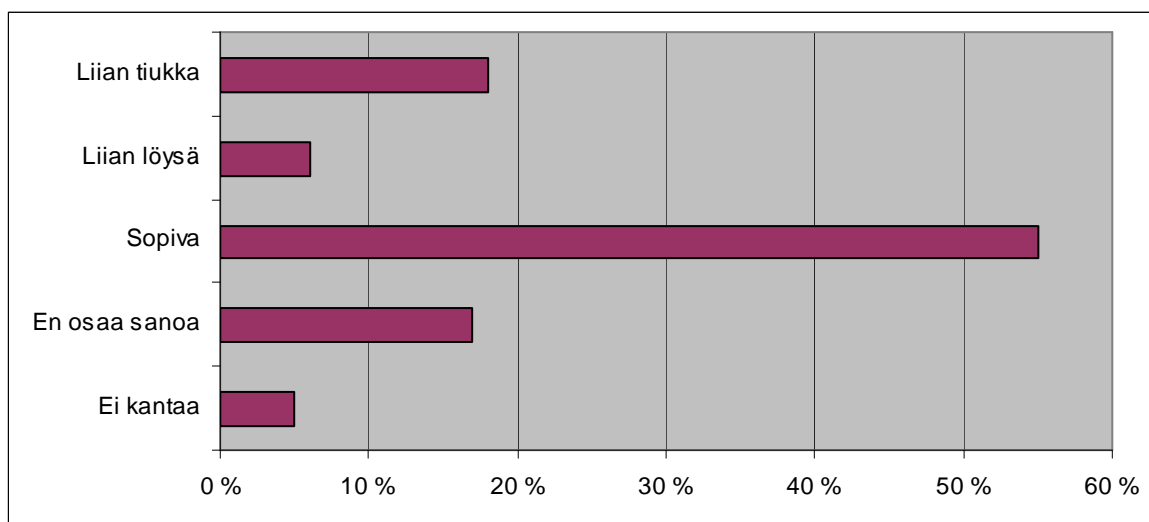
vosti kohdettaan paljon ja 29 % erittäin paljon. Vain 5 % metsänomistajista ei arvostanut kohdettaan lainkaan. Yksi vastaaja ei kertonut arvostuksestaan yhtään mitään.

3.2.7 Eläinten elinolojen parantaminen

Kysymyksessä 14. metsänomistajilta kysyttiin hyväksyisivätkö he, jos heidän ympäristökialueellaan pyrittäisiin parantamaan metsäluonnon eläimien elinoloja rakentamalla sinne pönttöjä ja pesäalustoja. Kyselyyn osallistuneista 82 % hyväksyisi pöntöt yms. ja 13 % ei hyväksyisi niiden rakentamista. Viisi metsänomistajaa jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

3.2.8 Metsälaki

Metsälain tarkoitus on mm. edistää metsien taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä hoitoa ja käyttöä. Metsänomistajilta kysyttiin, mitä mieltä he olivat metsälaista (kuvio 8). Valittavina vastausvaihtoehtoina olivat liian tiukka, liian löysä, sopiva ja en osaa sanoa. Metsänomistajista 55 % piti metsälakia sopivana, 18 % liian tiukkana, 6 % liian löysänä ja 17 % ei osannut sanoa mielipidettään. 5 % kyselyyn osallistuneista jätti kokonaan vastaamatta tähän kysymykseen.

Kuvio 8: Metsänomistajien mielipide nykyisestä metsälaista

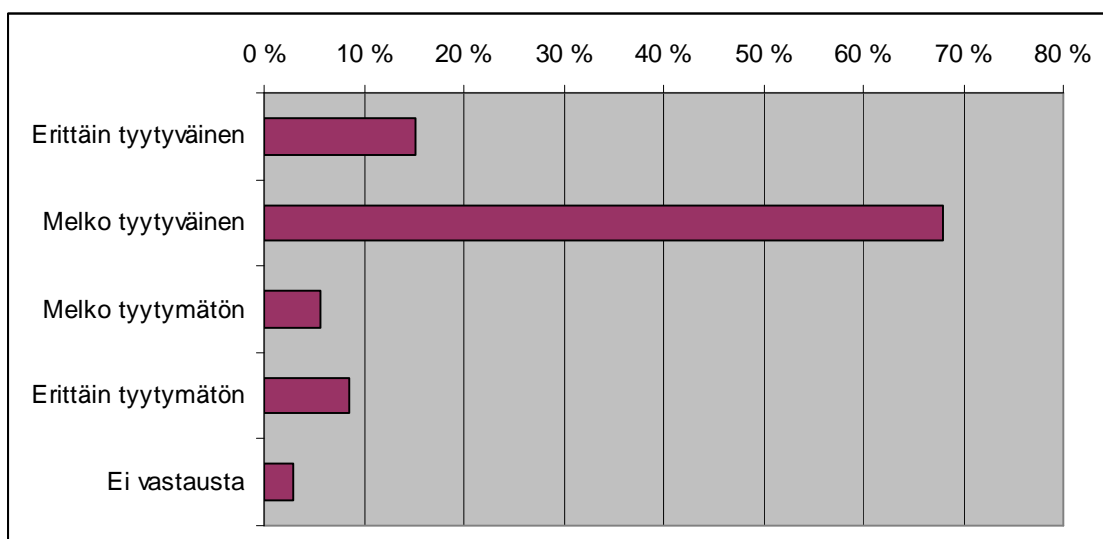
3.2.9 Lisää maata ympäristötuen piiriin?

Metsänomistajalla voi olla metsässään useampikin ympäristötukikohde, joten vastaajilta kysyttiin laittaisivatko he samoilla ehdoilla lisää metsää ympäristötuen piiriin. Metsän-

omistajista 56 % vastasi tähän kysymykseen kyllä ja 36 % ei. Yllättävän iso osa metsänomistajista jätti vastaamatta tähän kysymykseen, heitä oli 7 %.

3.2.10 Tyytyväisyys ympäristötukeen

Kyselyssä myös tiedusteltiin metsänomistajien tyytyväisyyttä ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan. Kuvio 9 osoittaa, että 15 % metsänomistajista oli erittäin tyytyväisiä ympäristötukeen, 68 % melko tyytyväisiä, 6 % melko tyytymättömiä ja 8 % erittäin tyytymättömiä. 3 % vastaajista ei ilmaissut kantaansa tähän kysymykseen. Kohdassa erittäin tyytymätön, metsänomistajat saivat tehdä parannusehdotuksen kirjallisesti. Parannusehdotusten perusteella monet pitivät tukisummaa liian pienenä ja osalla vastaajista tukirahat eivät olleet vielä tulleet tilille kyselyyn vastattaessa. Muutamien metsänomistajien mielestä Metsäkeskus saa liian suuren osan korvauksista omiin kuluihinsa. Näin ei kuitenkaan ole, koska Metsäkeskuksen kuluja ei oteta pois metsänomistajalle menevästä korvaussummasta. Parannusehdotuksia voi lukea liitteestä 3.

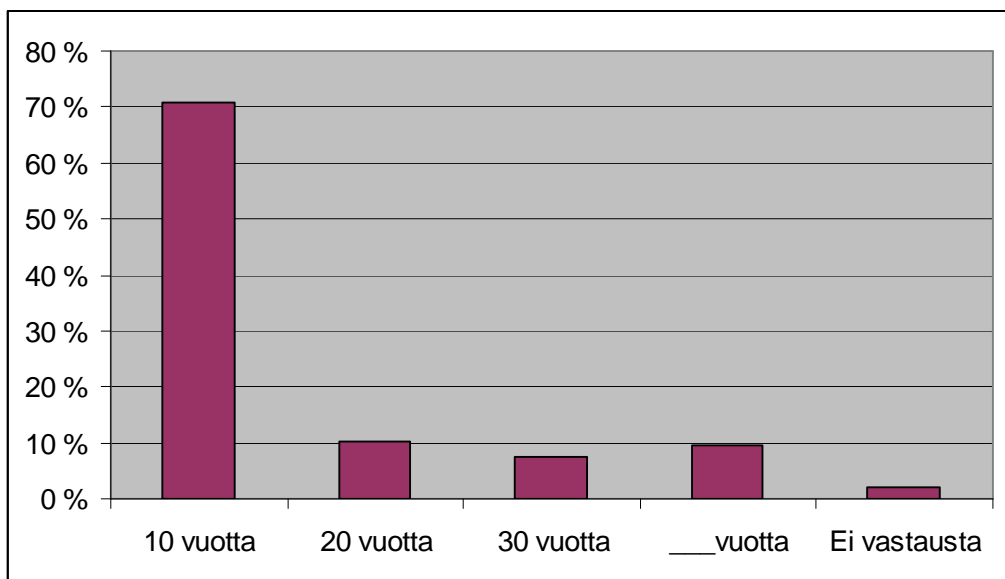
Kuvio 9: Vastanneiden tyytyväisyys ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan

3.2.11 Ympäristötukisopimuksen pituus

Kysymyksessä 17. kysyttiin metsänomistajilta mikä olisi heidän mielestään sopivin pituus ympäristötukisopimukselle. Vaihtoehdot olivat 10 vuotta, 20 vuotta, 30 vuotta tai ____ vuotta.

Suurimman suosion sai 10 vuotta, mikä on myös nykyinen ympäristötukisopimuksen pituus. Muut vastausvaihtoehdot saivat tasaisen, mutta selvästi pienemmän kannatuk-

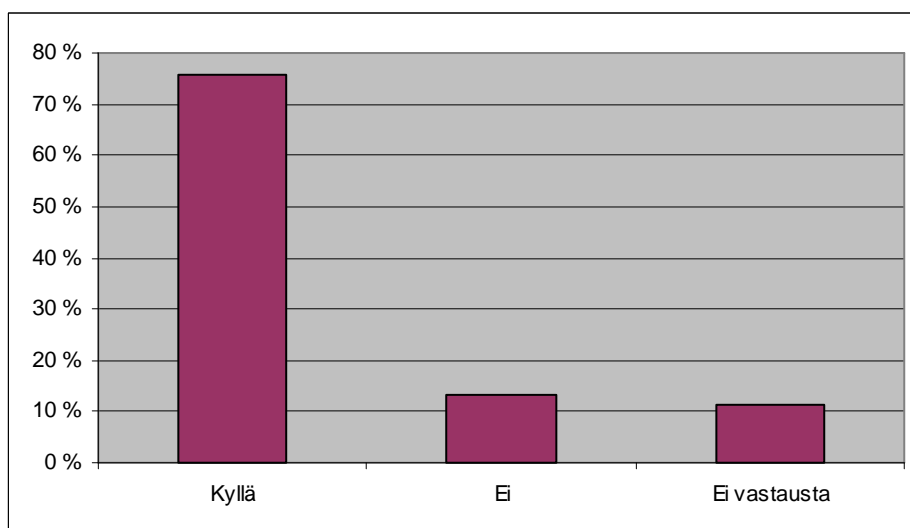
sen. Kohtaan ____ vuotta kahdeksan vastaajaa ehdotti ympäristötuelle sopivimmaksi pituudeksi viisi vuotta, yksi vastaaja 15 vuotta ja yksi vastaaja ääretöntä vuotta (kuvio 10).

Kuvio 10: Sopivin pituus ympäristötukisopimukselle vastanneiden mielestä

3.2.12 Ympäristötukisopimuksen jatko

Ympäristötukisopimus voidaan uusia kaksi kertaa, joten metsänomistajilta tiedusteltiin heidän halukkuuttaan jatkaa sopimusta sen päättymisen jälkeen. Vastaajista 76 % olisi valmis jatkamaan ympäristötukisopimusta, 13 % ei jatkaisi sopimusta ja 11 % ei ilmoittanut kantaansa jatkoon suhteen (kuvio 11). Mahdollisuutta ympäristösopimuksen uusi-
miseen aiotaan siis varmasti käyttää tulevaisuudessa.

Kuvio 11: Ympäristötukisopimustaan jatkavat metsänomistajat

3.2.13 Metsätalouden käyttö

Ympäristötukisopimus perustuu vapaaehtoisuuteen ja se kestää vain tietyn ajan. Metsänomistajilta kysyttiin onko ympäristötukikohde heidän mielestään lopullisesti metsätalouden käytön ulkopuolella. Tässä kysymyksessä vastaajien mielipiteet jakaantuivat tasaisesti kahtia. 47 % oli sitä mieltä, että kohde on lopullisesti metsätalouden käytön ulkopuolella ja 48 % katsoi metsätalouden käytön olevan vielä mahdollista. Kuusi henkilöä jätti vastaamatta kysymykseen.

3.2.14 Vapaaehtoinen suojelu

Toiseksi viimeisessä kysymyksessä tiedusteltiin metsänomistajilta olivatko he suojelleet kohteita tilallaan vapaaehtoisesti, ilman korvausta. Vastaajista 47 % oli suojellut kohteita vapaaehtoisesti ja 52 % ei ollut suojellut. Yksi henkilö jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

3.2.15 Metsänomistajien mielipide ympäristötuesta

Kysymyksessä 22 metsänomistajat saivat kirjoittaa oman mielipiteensä koskien ympäristötukea. Tähän vapaan sanan kohtaan vastasivat enimmäkseen ne metsänomistajat, jotka eivät olleet tyytyväisiä ympäristötukeen. Vastausten perusteella metsänomistajat kaipaavat lisää tiedotusta ympäristötukiasioista, haluaisivat korvausten olevan suurempia sekä suojelukohteiden laajempia kokonaisuuksia pienten kohteiden sijasta. Lisäksi ympäristötuen hakuprosessia pidettiin liian byrokraattisena. Huomattava osa mielipiteensä ilmaisseista piti ympäristötukijärjestelmää hyvänä keinona luontoarvojen suojeleluun sekä erityisesti vapaaehtoisuuteen perustuvaa suojelua metsänomistajalle sopivana. Vastausten perusteella vaikutti myös siltä, etteivät kaikki metsänomistajat olleet ymmärtäneet mistä ympäristötuesta on kyse. Metsänomistajien mielipiteitä voi tarkastella liitteestä 4.

4 TULOSTEN TARKASTELU

Tässä luvussa analysoidaan tutkimuksen tuloksia ja verrataan niitä edellisten tutkimusten tuloksiin.

4.1 Vastaaajien taustat

Tämän tutkimuksen sukupuolijakauma oli hyvin samanlainen kuin koko maassa ja Pirkanmaalla yleensä. Pirkanmaalla 78 % metsänomistajista oli miehiä ja 22 % naisia ja koko maassa miehiä oli 76 % ja naisia 24 % (Karppinen, Hänninen & Ripatti 2002). Äijön (2004) mukaan vuosina 1997-6/2004 ympäristötukisopimuksen tehneistä pirkanmaalaisista metsänomistajista 25 % oli naisia ja loput miehiä.

Ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien ikä oli Äijön (2004) tutkimuksessa melko samanlainen, yli 60-vuotiaita oli hieman enemmän kuin 30–60-vuotiaita. Karppisen ym. (2002) mukaan pirkanmaalaisen metsänomistajan keski-ikä on 56 vuotta ja kaikkien suomalaisten metsänomistajien 57 vuotta.

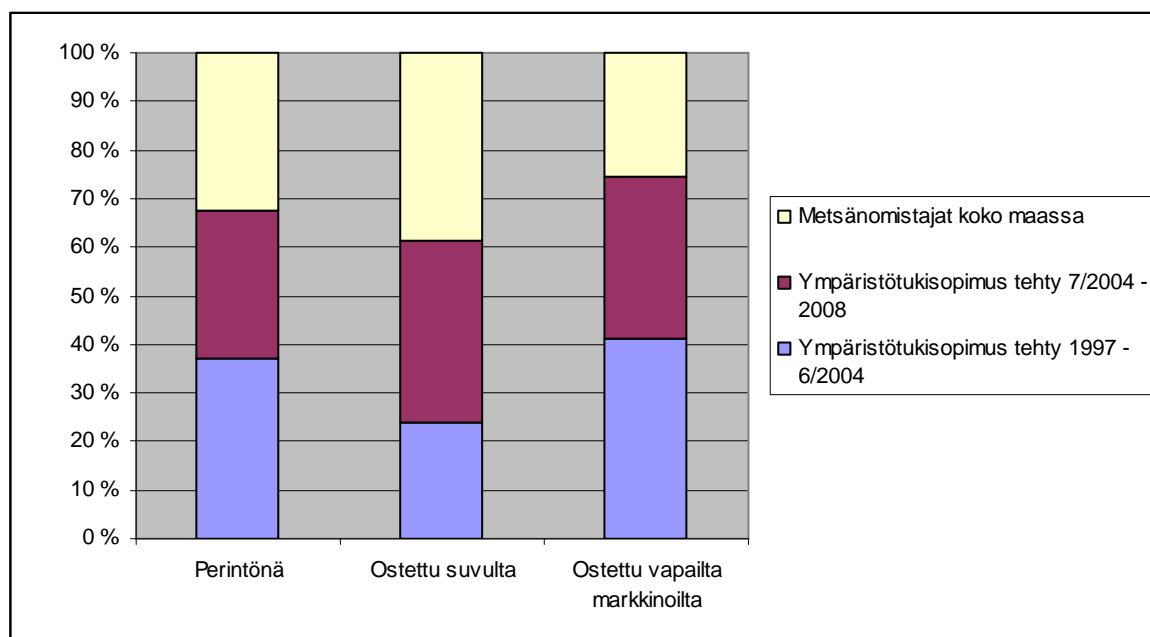
Kyselylomakkeessa olisi pitänyt kysyä vastaajan ikää ja sukupuolta pelkän iän ja sukupuolen sijasta. Näin olisi välttytty sekaannuksilta ja saatu yksi tarkka vastaus. Muutamissa vastauslomakkeissa sukupuoleksi oli merkitty nainen, mutta arvontalipuke oli täytetty miehen nimellä. Herääkin kysymys, kenen ajatuksia vastaukset olivat.

Kysyttäessä vastaajan metsän pinta-alaa hehtaareissa, olisi pitänyt tarkentaa kysymystä koskemaan vastaajan kaikkien omistamien metsien yhteispinta-alaa. Metsän pinta-alojen vertailuja Äijön (2004) tutkimukseen oli vaikea selvittää (taulukko 2). Pinta-alan keskiarvon voisi olettaa pienentyneen sukupolvenvaihdosten takia, mutta toisaalta Karppisen ym. (2002) mukaan keskimääräinen tilakoko Pirkanmaalla oli 30 hehtaaria.

Taulukko 2: Metsän keskipinta-alat vuosien 1999–6/2004 ja 7/2004–2008 tutkimuksissa

	Ympäristötukisopimus tehty vuosina	
	1997-6/2004	7/2004-2008
Keskiarvo	79 ha	54,5 ha
Suurin	600 ha	360 ha
Pienin	3 ha	0,8 ha

Karppisen ym. (2002) mukaan Suomen kaikista metsänomistajista metsätilansa oli saanut perintönä 48 %, ostanut sukulaisilta 39 % ja ostanut vapailta markkinoilta 13 %. Äijön (2004) tutkimuksessa vuosina 1997–6/2004 ympäristötukisopimuksen Pirkanmaalla tehneistä metsänomistajista 55 % oli saanut metsätilan perintönä, 24 % oli ostanut suvulta ja 21 % ostanut vapailta markkinoilta. Pirkanmaalaiset ympäristötukisopimuksen tehneet metsänomistajat ovat siis saaneet tilansa hyvin tyypilliseen tapaan (kuvio 12).

Kuvio 12: Koko maan metsänomistajien ja Pirkanmaalla ympäristötukisopimuksen vuosina 1997-6/2004 ja 7/2004-2008 tehneiden metsänomistajien tilan saantitapa

Pirkanmaalla ympäristötukisopimuksen 7/2004–2008 tehneet metsänomistajat asuvat keskimäärin 60,9 kilometrin päässä metsätilaltaan. Karppisen ym. (2002) mukaan tilan ulkopuolella asuva pirkanmaalainen metsänomistaja asuu keskimäärin 79 kilometrin päässä metsästään. Äijön (2004) mukaan Pirkanmaalla vuosina 1997–6/2004 ympäristötukisopimuksen tehneet metsänomistajat asuvat keskimäärin 66 kilometrin päässä tilastaan (taulukko 3).

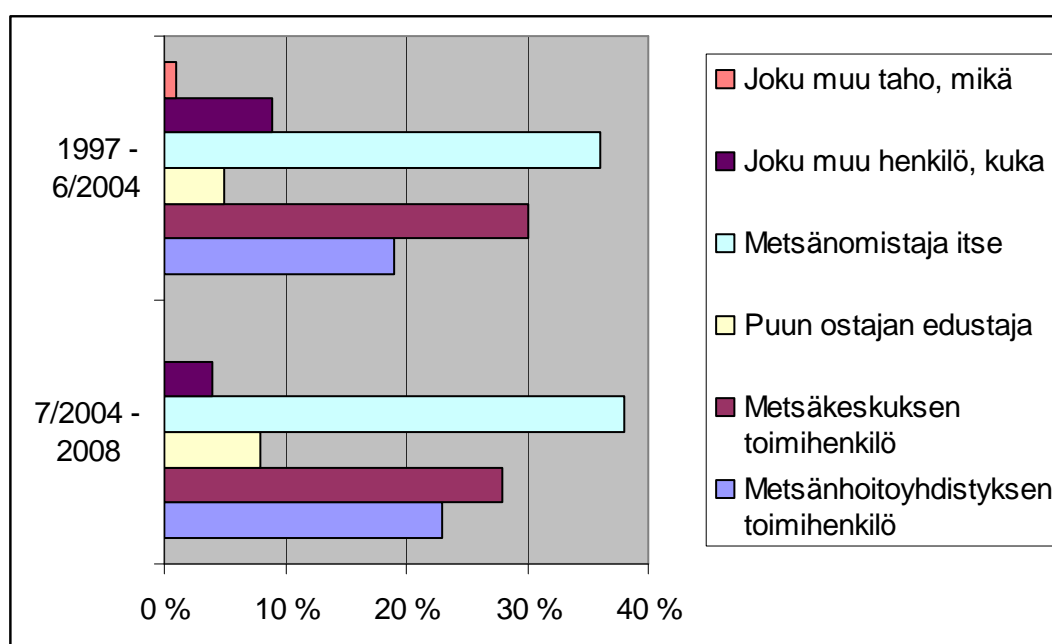
Taulukko 3: Pirkanmaalaisten metsänomistajien etäisyydet omaan metsään kilometreissä

	Ympäristötukisopimus tehty 1997-6/2004	Ympäristötukisopimus tehty 7/2004-2008	Kaikki metsänomistajat Pirkanmaalla
Keskiarvo	66	60,9	79
Suurin	1000	830	
Pienin	0	0	

Kysyttäessä metsänomistajilta heidän suhtautumistaan omistamaansa metsään, vastasivat pirkanmaalaiset metsänomistajat melko tasaisesti jokaiseen viiteen vaihtoehtoon. Metsänomistajat pitivät metsästä tulevia tuloja yhtä tärkeinä kuin metsän virkistyskäyttöä ja sen tunnearvoja. Tämä kysymys olisi pitänyt asetella niin, että vastaajat olisivat valinneet vain yhden vastausvaihtoehdon. Tällöin eroja vastaajien kesken olisi saatu selkeämmin esiin. Tulokset ovat kuitenkin hyvin samantapaisia kuin Äijön (2004) tutkimuksessa. Myös Karppisen ym. (2002) mukaan 48 % suomalaisista metsänomistajista on monitavoitteisia ja 21 % virkistyskäyttäjiä. Vain 13 % suomalaisista metsänomistajista korostaa taloudellista turvaa.

4.2 Vastaajien suhtautuminen ympäristötukeen ja ympäristötukisopimukseen

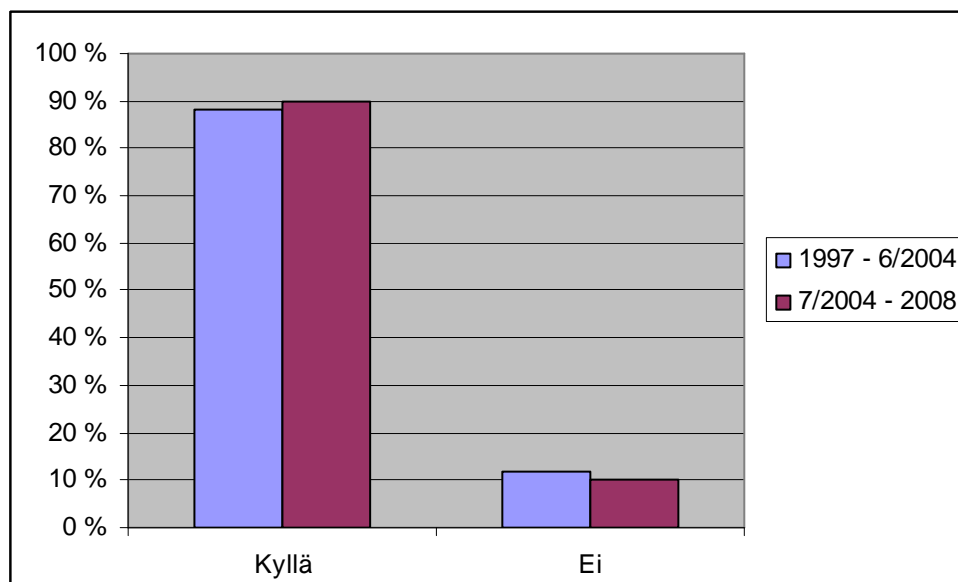
Verrattaessa tämän tutkimuksen tuloksia ympäristötukisopimuksen aloitteentekijästä Äijön (2002) tuloksiin, huomataan metsänomistajien itse tekemien aloitteiden määrän nousseen. Samoin on noussut muiden metsäalan toimijoiden, metsänhoitoyhdistyksen ja puun ostajien tekemien aloitteiden kanssa. Metsäkeskuksen tekemien ympäristötukisopimusaloitteiden määrä on sen sijaan laskenut hieman (kuvio 13).

Kuvio 13: Kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksesta, vertailu sopimukseen 1997-6/2004

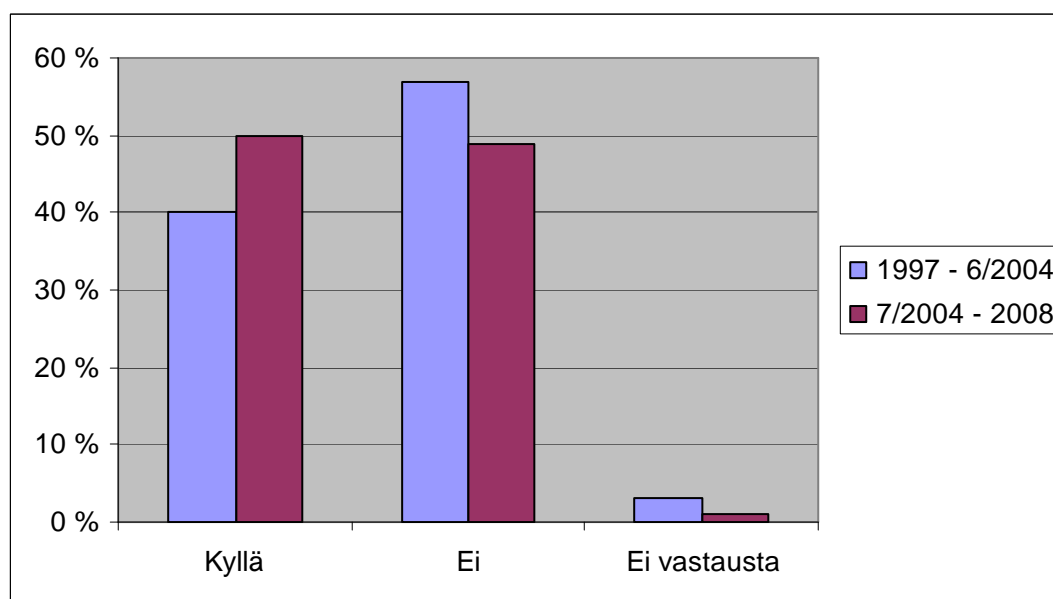
Horne, Koskela ja Ovaskainen (2004) ovat tutkineet metsänomistajien näkemyksiä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Heidän tutkimuksensa mukaan metsänomistajat pitivät omaa aloitettaan parhaana tapana suojeluhankkeen käynnistämisessä. Yli 75 % metsänomistajista oli tätä mieltä.

Äijön (2004) mukaan vuosina 1997–6/2004 Pirkanmaalla ympäristötukisopimuksen tehneistä metsänomistajista 88 % oli mielestään saanut riittävästi perusteluja ja tietoa ympäristötuesta. Eroa tämän tutkimusten tulosten kanssa ei juuri ole (kuvio 14).

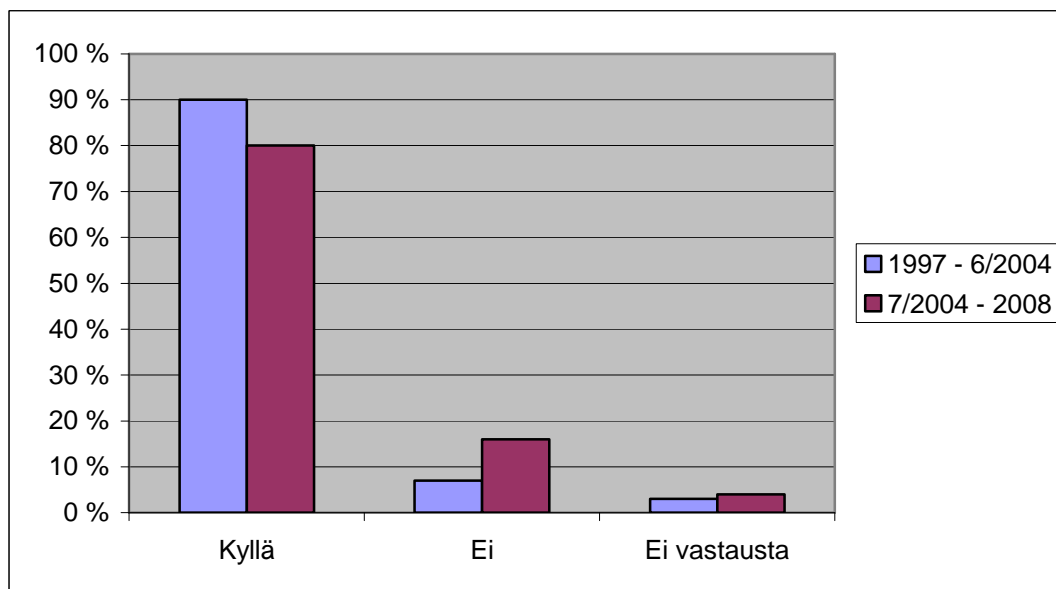
Kuvio 14: Saivatko kyselyyn vastanneet tarpeeksi tietoa ja perusteluja ympäristötuesta vuosina 1997-6/2004 ja 7/2004–2008

Arvokkaasta kohteesta tietoisten metsänomistajien osuus on kasvanut Äijön (2004) tutkimuksen 40 prosentista 50 prosenttiin (kuvio 15). Metsänomistajilta ei kysytty, olivatko he saaneet tiedon tukeen oikeuttavasta kohteesta metsäsuunnitelmasta vai muualta.

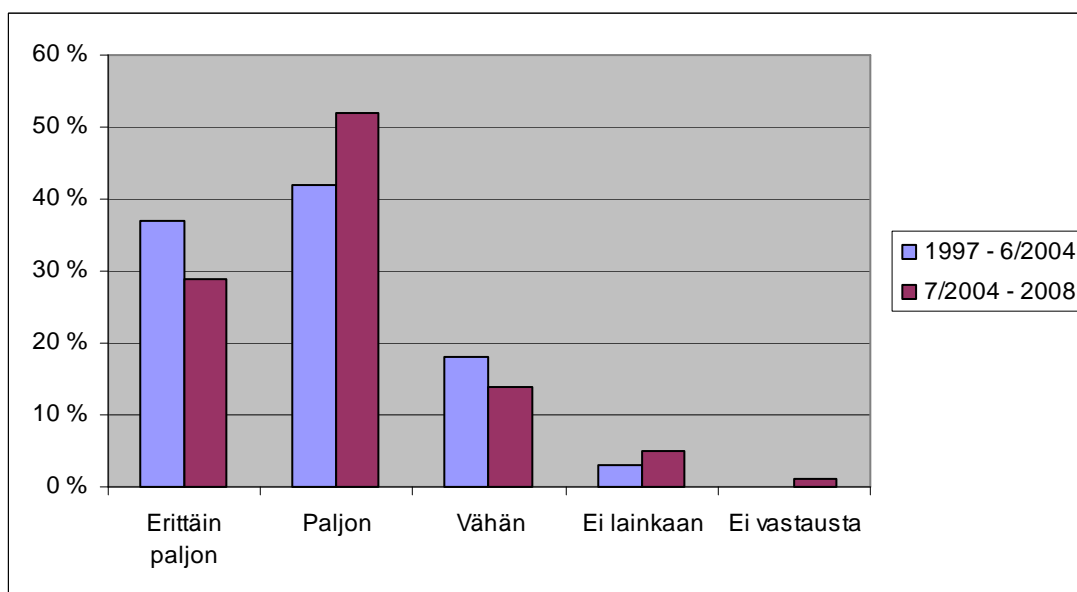
Kuvio 15: Kuinka moni metsänomistaja tiesi ympäristötukeen oikeuttavasta kohteesta metsässään vuosina 1997–6/2004 ja 7/2004–2008

Kun vertaillaan ympäristötukihakemuksen etenemisen tuloksia vuosina 1997–6/2004 ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien mielipiteisiin, huomataan, että metsänomistajat katsovat Metsäkeskuksen hakemusten käsittelyn hidastuneen jonkin verran. Toki ympäristötukisopimuksia on tehty viimeisimmällä tarkastelujaksolla enemmän, mikä voi osaltaan vaikuttaa hakemusten käsittelyn nopeuteen.

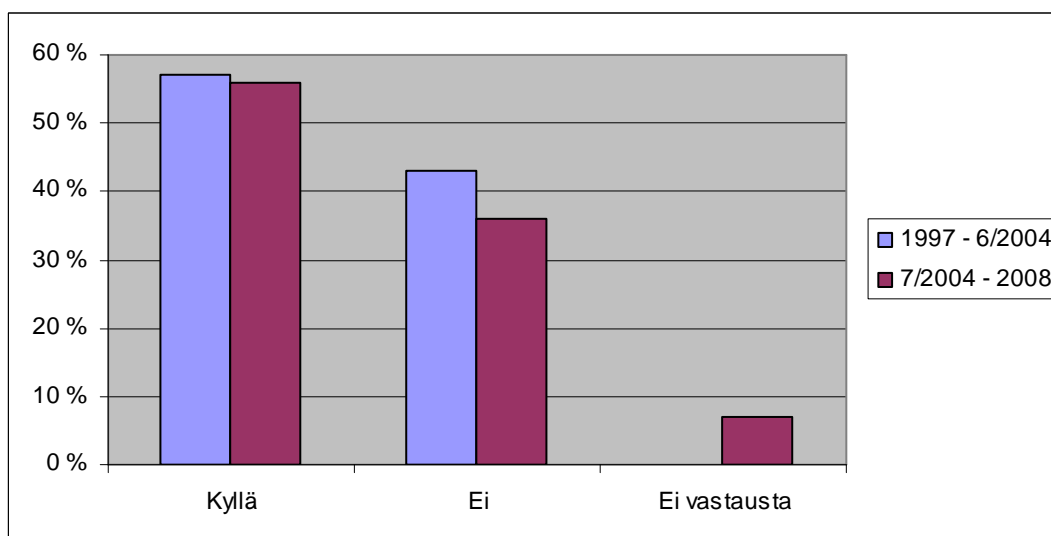
Kuvio 16: Etenikö hakemus metsänomistajien mielestä riittävän nopeasti Metsäkeskuksen käsittelyssä

Ympäristötukikohteiden arvostuksen voidaan katsoa kasvaneen hieman verrattaessa tämän tutkimuksen tuloksia Äijön (2004) saamiin tuloksiin metsänomistajien suhtautumisesta ympäristötukeen. Erityisesti ympäristötukikohdettaan paljon arvostavien metsänomistajien määrä on kasvanut kymmenen prosenttiyksikköä (kuvio 17).

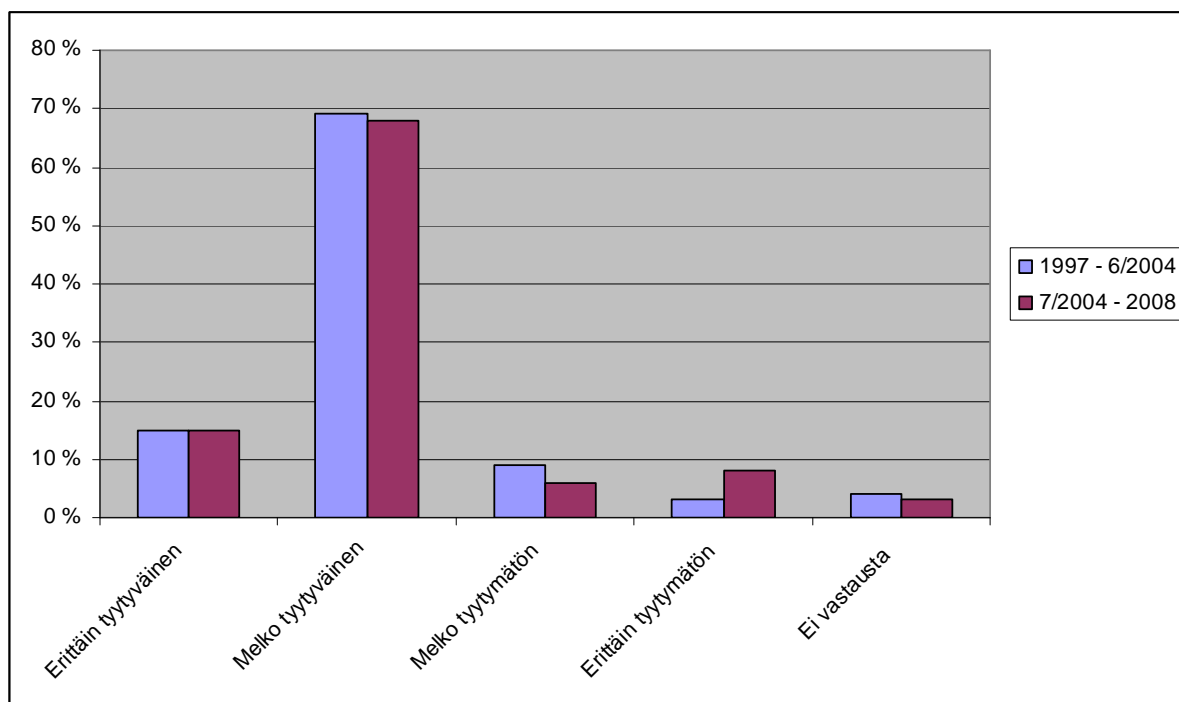
Kuvio 17: metsänomistajien arvostus omaa ympäristötukialuetta kohtaan vuosina 1997-6/2004 ja 7/2004-2008

Kysyttäessä metsänomistajilta halukkuutta laittaa lisämaata ympäristötuen piiriin, vuosien 1997–6/2004 vastauksiin on vaikea löytää eroja. Tämän tutkimuksen tulosta heikentää se, että niin moni metsänomistaja jätti vastaamatta oman ympäristötukialueen arvostusta käsittelevään kysymykseen.

Kuvio 18: Lisää maata ympäristötuen piiriin

Metsänomistajat olivat yhtä tyytyväisiä ja tyytymättömiä ympäristötukeen kuin Äijön (2004) tutkimussakin, suurin osa siis tyytyväisiä ja muutoksia ei juuri ole tapahtunut neljän vuoden aikana (kuvio 19).

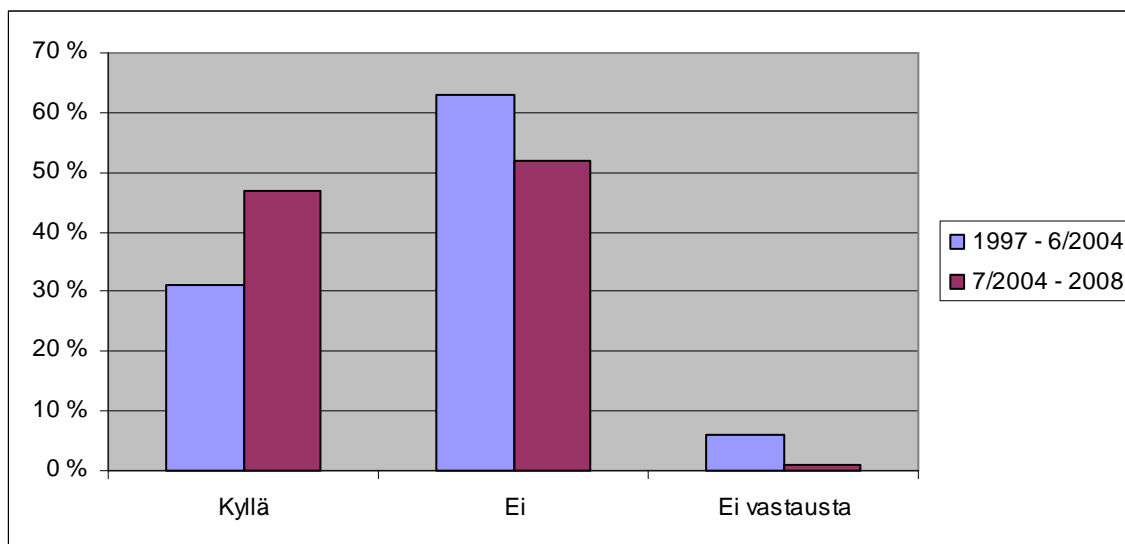
Kuvio 19: Metsänomistajien tyytyväisyys ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan 1997-6/2004 ja 7/2004–2008

Äijön (2004) mukaan vuoden 2004 alusta ympäristötukisopimukset muuttuivat kestoltaan 20 vuodesta kymmeneen vuoteen. Vuosina 1997–6/2004 ympäristötukisopimuksen tehneistä metsänomistajista melkein 50 prosentin mielestä 20 vuotta olisi ollut paras pituus ympäristötukisopimukselle. Silloin 10 vuoden pituinen sopimus sai 17 prosentin kannatuksen ja 30 vuoden 28 prosentin. Tuoreimmassa tutkimuksessa vastaajat pitivät kymmenen vuoden sopimusta parhaimpana. Tästä voi päätellä, että metsänomistajat ovat olleet tyytyväisiä kulloiseenkin ympäristötukisopimuksen pituuteen.

Toisaalta Horneen ym. (2004) mukaan lyhytkestoiset suojelusopimukset koetaan pitkiä paremmiksi. Vajaa 50 % metsänomistajista pitää kestoltaan viisivuotisia sopimuksia hyvinä ja 40 % puolestaan kymmenen vuoden sopimuksia. Kun sopimuksen kesto ylittää kymmenen vuotta, se ei enää ole metsänomistajien mielestä yhtä sopiva pituus.

Äijön (2004) tutkimustuloksiin verrattaessa vapaaehtoisen suojelun määrä metsänomistajien keskuudessa on kasvanut 16 prosenttiyksikköä (kuvio 20). Vapaaehtoisen suojelun lisääntymistä voidaan pitää erittäin positiivisena muutoksena. Metsänomistajien

suhtautuminen omistettuun metsään on selkeästi muuttumassa. Metsä ei enää ole varsinainen tulolähde, vaan sen antamat aineettomat hyödyt ovat korostumassa. Ihmisten huoli luonnon tuhoutumisesta on varmasti yksi syy vapaaehtoisen suojelun lisääntymiseen. Tuleville sukupolville ja itselle halutaan jättää koskematonta luontoa.

Kuvio 20: Metsänomistajien vapaaehtoinen suojelu tiloillaan

Yleisesti ottaen metsänomistajat pitävät vapaaehtoista suojelua parhaana keinona suojella metsäluonnon monimuotoisuutta. Suojelusopimuksen tulisi myös olla määräaikaikainen ja sen tulisi raueta omistajan vaihtuessa. Sopimuksen voisi myös purkaa sovituin ehdoin. 37 % metsänomistajista on suojellut tilansa luontoarvoja vapaaehtoisesti ja 15 % on suojellut pienialaisia metsälakikohteita (Horne ym. 2004).

4.3 Johtopäätökset

Tutkimuksen onnistumisesta kertoo korkea vastausprosentti. Se ei voi selittyä pelkästään eläkeläisten suurella osuudella kaikista kyselyyn vastanneista, vaan metsänomistajat ovat oikeasti kiinnostuneita ympäristötukiasioista. He haluavat olla mukana kehittämässä tukijärjestelmää ja Metsäkeskuksen käytäntöjä ympäristötukea koskien.

Metsänomistajien ja metsäalan organisaatioiden tietoisuus metsätalouden ympäristötuesta on selvästi kasvanut vuosien saatossa. Metsänomistajien tekemät aloitteet ympäristötukisopimusten aikaansaamiseksi ovat lisääntyneet, metsäkeskuksen tekemät aloitteet vähentyneet ja metsänhoitoyhdistysten ja puunostajien aloitteet puolestaan lisääntyneet. Tästä voidaan päätellä, että Metsäkeskus on onnistunut tiedotuksessaan ympäristötuesta. Lisätiedotus ei kuitenkaan olisi pahitteeksi, koska monet metsänomistajat sitä toivoivat kyselylomakkeen vapaan sanan kohdassa. Tämän tutkimuksen perusteella suurin osa metsänomistajista oli saanut riittävästi perusteluja ja tietoa ympäristötukisopimuksesta, joten ympäristötukisopimuksia tehneet toimihenkilöt olivat onnistuneet työssään.

Yhä useampi metsänomistaja oli tietoinen metsässään olevasta ympäristötukeen oikeuttavasta kohteesta. Tietoisuus arvokkaista elinympäristöistä ja ympäristötuesta on siis tässäkin suhteessa kasvanut. Nykyisissä metsäsuunnitelmissakin metsälakikohteet on merkitty selvästi. Tästä on paljon apua ympäristötukea haettaessa.

Ympäristötukikohteen arvostus on pysynyt metsänomistajien keskuudessa tasaisen korkeana ja yli puolet metsänomistajista haluaa lisää maata ympäristötuen piiriin. Metsänomistajat ovat myös valmiita jatkamaan ympäristötukisopimusta sen päättymisen jälkeen. Sopimuksen parhaimpana pituutena pidettiin kymmentä vuotta, kun sen jälkeen sopimusta on mahdollista jatkaa halutessaan. Metsänomistajat ovat siis kiinnostuneita ympäristötuen suomista mahdollisuuksista myös tulevaisuudessa. He haluavat sitoutua arvokkaiden luontokohteiden suojelemiseen.

Ympäristötukisopimuksen tehneiden metsänomistajien keskuudessa kaikenlainen luonnon monimuotoisuuden suojeleminen vaikuttaa olevan suosittua. Vapaaehtoisesti kohteita tilallaan suojelleiden metsänomistajien määrä on kasvanut miltei 20 prosenttiyksikköä. Muutenkin metsänomistajien vastauksista kävi ilmi, että luonnosta oltiin kiinnostuneita, sitä haluttiin säilyttää tuleville sukupolville, eikä metsästä saatavilla tuloilla enää eletä. Ympäristötuki on hyvin vastannut metsänomistajien luonnonsuojelua koskevaan asennemuutokseen. On hyvä, että yhteiskunnassa ja erityisesti metsätaloudessa on herätty metsänomistajakunnassa tapahtuviin muutoksiin.

Tyytyväisyys ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan on pysynyt jotakuinkin samanlaisena. Korvausten pienuudesta valitettiin ja metsänomistajat kokivat Metsäkeskuksen vievän liian suuren osan korvaussummasta. Jatkossa ympäristötukiesitteissä, tukihakemuksissa ja muissa ympäristötukisopimukseen liittyvissä asiakirjoissa tulisi metsänomistajille tehdä selväksi, ettei ympäristötukikohteen merkitsemiskuluja vähennetä varsinaisesta korvaussummasta, vaan ympäristötukeen osoitetuista varoista. Myös ympäristötukihakemusten käsittelyn hitautta moitittiin. Hakemusten määrä on kasvanut huomattavasti, joten ymmärrettävästi niiden käsittelyaikakin pitenee, ellei työvoimaa hakemusten käsittelyssä lisätä.

Ympäristötukisopimuksen hyviä puolia vapaaehtoisuutta ja monimuotoisuuden suojelun lisäämistä tulisi jatkossakin painottaa. Metsänomistajat kokevat arvokkaiden luontokohteiden suojelun mielekkäänä, kun siitä maksetaan korvausta. Ympäristötukea voidaan pitää yhtenä metsänkäsittelyn vaihtoehtona ja tukeen tyytyväiset metsänomistajat ovat tulos hyvästä tukijärjestelmästä.

Lähteet

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Horne, P.- Koskela, T & Ovaskainen, V. 2004. Metsänomistajien ja kansalaisten näkemykset metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 933. Metsäntutkimuslaitos, Vantaan tutkimuskeskus.

Kajava, Sirke 2008. Ympäristötukikohteiden inventointi ja hoitosuunnitelmat, luonnonhoitohankkeen raportti. [online] [viitattu 14.1.2009]
http://www.metsakeskus.fi/NR/ronlyres/73582C85-996D-4A2F-8900-79148E0D4C24/8513/Loppuraportti_ymp_tukial_inv_lhhanke_w.pdf

Karppinen, Heimo- Hänninen, Harri & Ripatti, Pekka 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 852. Metsäntutkimuslaitos, Vantaan tutkimuskeskus.

Kamera-opas 2008. Metsäkeskus Pirkanmaa; Tapio. [online] [viitattu 19.1.2009]
http://www.metsavastaa.net/files/metsavastaa/pdf/amm_kemera.pdf

Meriluoto, Markku. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Helsinki: Metsälehti.

Metsäntutkimuslaitos. Tilastopalvelu Metinfo. Metsien suojelutilasto 1.1.2008. [online] [viitattu 21.1.2009]
http://www.metla.fi/metinfo/tilasto/suojelu/suojelu_taulukot.html

Metsätilastollinen vuosikirja 2008. Metsäntutkimuslaitos. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Metsätalouden ympäristötuki 2004. Esite. Helsinki: Tapio.

Pirkanmaan metsä- ja ympäristökertomus 2007. Metsäkeskus Pirkanmaa. [online] [viitattu 30.1.2009]
http://www.metsakeskus.fi/NR/ronlyres/D9C3470D-4559-420A-8C9E-FF522CF8206B/8861/pi_ymp_kert_2007.pdf

Valli, Raine 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS -kustannus.

Äijö, Matti 2004. Metsänomistajien suhtautuminen ympäristötukisopimuksiin Pirkanmaalla. Amk -opinnäytetyö. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Liitteet

1. Saatekirje
2. Kyselylomake
3. Kysymys 17. Parannusehdotus ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan
4. Kysymys 22. Metsänomistajien mielipiteitä ympäristötukijärjestelmästä

Liite 1: Saatekirje**Kyselytutkimus ympäristötukisopimuksen tehneille metsänomistajille Pirkanmaalla**

Hyvä ympäristötukisopimuksen tehnyt metsänomistaja,

Kestävän metsätalouden rahoituslain ympäristötuella voidaan korvata metsänomistajalle metsän biologisen monimuotoisuuden tai erityisen tärkeän elinympäristön säilyttämisestä tai muusta luonnonhoidosta aiheutuvat vähäistä suuremmat lisäkustannukset tai menetykset. Korvausta on voinut saada vuodesta 1997 lähtien.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää metsänomistajien mielipiteitä ja suhtautumista ympäristötukisopimuksiin. Saatujen vastausten avulla pystymme arvioimaan ja mahdollisesti tekemään parannusehdotuksia ympäristötukisopimusjärjestelmään sekä talousmetsätoiminnan ulkopuolelle jäävien alueiden hyödyntämiseen siten, että varsinaisten talousmetsien hoito ja käyttö selkiytyisi ja helpottuisi. Kyselyn toteuttaa Tampereen ammattikorkeakoulun neljännen vuosikurssin metsätalousinsinööriopiskelija opinnäytetyönään.

Toivomme teidän olevan avuksi, ja vastaavan tämän saatekirjeen mukana tulevaan kyselyyn. Osoitetiedot kyselyyn on poimittu Metsäkeskuksen asiakasrekisteristä 8/2004 – 12/2008 ympäristötukisopimuksen tehneistä metsänomistajista Pirkanmaalla. Kysely on ehdottoman luottamuksellinen. Kyselyyn voi vastata nimettömästi. Mikäli haluatte osallistua arvontaan, ilmoittakaa yhteystietonne kyselyn lopussa. Yhteystietonsa ilmoittaneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa.

Kysely tulisi palauttaa oheisessa vastauskuoressa **viimeistään 28.1.2009** mennessä. Vastauskuoren postimaksu on maksettu.

Kiitos vastauksestanne!

Tampereella 8.1.2009

Elina Myllykoski
MTI opiskelija
Tampereen ammattikorkeakoulu

Veikko Iittainen
Yhteyspäällikkö
Metsäkeskus Pirkanmaa

Liite 2: Kyselylomake

Kysely metsänomistajille ympäristötukisopimuksista Pirkanmaalla

Vastaa ympyröimällä oikea vaihtoehto

1. Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

2. Ikäryhmä

- 1 Alle 30 vuotta
- 2 30 - 60 vuotta
- 3 Yli 60 vuotta

3. Ammattiryhmä

- 1 Maanviljelijä
- 2 Palkansaaja
- 3 Yrittäjä
- 4 Johtava asema
- 5 Eläkeläinen
- 6 Opiskelija

4. Metsän pinta-ala

_____ hehtaaria

5. Kuinka metsä on tullut omistukseenne?

- 1 Perintönä
- 2 Ostettu suvulta
- 3 Ostettu vapailta markkinoilta

jatkuu

6. Kuinka kaukana asutte metsätilaltanne?

_____ km

7. Mitkä alla olevista vaihtoehtoista kuvaavat parhaiten suhtautumistanne omistamaanne metsään?

- 1 Metsästä merkittävä rahallinen tulo lähes säännöllisesti
- 2 Metsästä vähäinen rahallinen tulo lähes säännöllisesti
- 3 Metsä antaa työtä ja työtuloja vuosittain
- 4 Metsällä muu kuin taloudellinen merkitys (esim.virkistys)
- 5 Metsällä lähinnä tunne- tai perintöarvo

8. Kuka teki aloitteen ympäristötukisopimuksen tekemisestä?

- 1 Metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilö
- 2 Metsäkeskuksen toimihenkilö
- 3 Puun ostajan edustaja
- 4 Metsänomistaja itse
- 5 Joku muu henkilö, kuka _____
- 6 Joku muu taho, mikä _____

9. Saitteko riittävästi perusteluja ja tietoa ympäristötuesta?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

10. Tiesittekö aikaisemmin, että maallanne on sellainen kohde, johon ympäristötukea voidaan myöntää?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

jatkuu

11. Etenikö hakemus riittävän ripeästi Metsäkeskuksen käsittelyssä? (Aloituksesta korvauksen maksamiseen)

- 1 Kyllä
- 2 Ei

12. Onko ympäristötukialueellanne mielestänne harvinaisia tai uhanalaisia

Kasveja	1	Kyllä	2	Ei	3	En tiedä
Eläimiä	1	Kyllä	2	Ei	3	En tiedä
Ympäristöjä	1	Kyllä	2	Ei	3	En tiedä
Maisema	1	Kyllä	2	Ei	3	En tiedä

13. Onko mielestänne maallanne sijaitseva ympäristötukialue säilyttämisen arvoisen? Arvostatteko omaa ympäristötukikohdettanne metsäluonnon arvokkaana elinympäristönä?

- 1 Erittäin paljon
- 2 Paljon
- 3 Vähän
- 4 Ei lainkaan

14. Hyväksyttekö jos ympäristötukialueellenne pyritään parantamaan metsäluonnon eläinten (nisäkkäät ja linnut) elinoloja, rakentamalla sinne pönttöjä ja pesäalustoja yms.

- 1 Kyllä
- 2 Ei

15. Metsälain tarkoitus on mm. edistää metsien taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Metsäkeskus valvoo nykyisten metsälakien toimivuutta.

Onko metsälaki metsänomistajan mielestä:

- 1 Liian tiukka
- 2 Liian löysä
- 3 Sopiva
- 4 En osaa sanoa

jatkuu

16. Laittaisitteko samoilla ehdoilla tilaltanne lisää metsää ympäristötukisopimuksen piiriin, jos se olisi mahdollista?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

17. Oletteko ollut tyytyväinen ympäristötukisopimukseen ja siitä saatuun rahaan tilallanne?

- 1 Erittäin tyytyväinen
- 2 Melko tyytyväinen
- 3 Melko tyytymätön
- 4 Erittäin tyytymätön, Parannusehdotus

18. Metsälain ympäristötukisopimuksen pituutta on muutettu useaan kertaan, mikä alla olevista on mielestänne sopiva pituus sopimukselle?

- 1 10 vuotta
- 2 20 vuotta
- 3 30 vuotta
- 4 ____ vuotta

19. Haluaisitteko jatkaa ympäristötukisopimusta sen päättymisen jälkeen?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

20. Onko ympäristötukikohde mielestänne lopullisesti metsätalouden käytön ulkopuolella?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

21. Oletteko suojelleet kohteita tilaltanne vapaaehtoisesti, ilman korvausta?

- 1 Kyllä
- 2 Ei

jatkuu

22. Mielipiteenne ympäristötukisopimusjärjestelmästä Metsänomistajan näkökulmasta

Kiitos vastauksestanne!

Kyselyn voi palauttaa liitteenä olevassa palautuskuoressa. Postimaksu on jo maksettu.
Palautus **28.1.2009 mennessä.**

☐ Kyllä, osallistun kirjapalkintojen arvontaan.

Nimi

Osoite

Liite 3: Kysymys 17. Parannusehdotus ympäristötukeen ja siitä saatuun rahaan

”Sen pitäisi perustua vapaaehtoisuuteen, ei paktoon.”

”Tukisumma liian pieni.”

”Liian vähäinen korvaus.”

”Sopimus on tehty, rahat saamatta.”

”Ei kerrottu kaikkea, viranomainen käytännössä peri tuen takaisin lähes kokonaan kuluillaan.”

”Myös nuoremmat metsät (hakkaamattomat) pitäisi hyväksyä, joukossa myös vanhaa puustoa.”

”Metsäkeskuksen viranomaisen pitäisi perustella näkökantansa paremmin.”

”Korvaussummasta Metsäkeskuksen osuus on kohtuuton. Minulta he laskuttivat n. 1/3 korvaussummasta omaa työtään!”

”Ehkä korvaussummaa voisi nostaa, jos sillä saataisiin helpommin uusia sopimuksia aikaan.”

”Lähes 1/3 tuesta meni Metsäkeskuksen arviointi- ja käyntikuluihin! Liian paljon.”

Liite 4: Kysymys 22. Metsänomistajien mielipiteitä ympäristötukijärjestelmästä

”Kuten sanoin, pakolla ei tällaisia asioita saisi hoitaa. Jos olisi metsää edes muutama kymmenen hehtaaria, en olisi niin kielteinen, mutta että 4 hehtaaria ja siitä otetaan pakolla hehtaari. EI OLE OIKEIN!”

”Kovin byrokraattinen prosessi. Maanomistajan näkökulmaa ei kuunnella lainkaan rajoituksia tehdessä. Jotenkin tuntuu kiihkosilmäaktivistien touhulta. Taas yksi tapa päästä häärimään yksityisten mailla. Jos yksittäisen tuulikaadon poistoon pitää pyytää lupa Tampereelta asti, niin ei tässä hommassa ainakaan kaikki pykälät ole kohdallaan.”

”Korvauksen tulisi olla suurempi ilman omavastuuta.”

”Koska ympäristökohteet jakautuvat metsänomistajien suhteen epätasaisesti, tulisi korvauksen olla sellainen, etteivät rasitukset kohdistuisi kohtuuttomasti vain muutamille. (Metsähän on kuitenkin periaatteessa hankittu talouskäyttöön) Ja kyllä metsää omistamaton Nokian insinöörikin pitäisi jotenkin saada muuten kuin puheen tasolla ”kärsimään”. Eli jos suojelusta aiheutuu taloudellisia menetyksiä, rasituksen pitäisi kohdistua tasapuolisesti kaikkiin kansalaisiin, tai sitten täysi korvaus.”

”Sais olla kaikki rauhotuskohteet valtion mailla, ei yksityisten mailla!”

”Liian byrokraattinen, liian vähän korvausta.”

”Hakemuksen käsittely hidasta.”

”Kohtuuton.”

”Liikaa byrokratiaa.”

”Järjestelmä on kyllä käyttökelpoinen, mutta korvaus on riittämätön.”

”Metsänomistaja ei tienaa, vain viranomaisille ansaintakohde.”

”Ei tarpeellinen.”

”Oli tosi hidasta ja korvauksista suuri osa meni papereiden pyörittäjille, mikä selvisi vasta lopuksi. Suuria luvataan, mutta käytäntö on toista. Petyin kokonaisratkaisuun kun se viimein tuli.”

”Olin alun perin myönteinen asialle ja sainkin vaikutelman, että homma toimii. Metsäkeskuksen jäykkä viranomaistoiminta ja alun perin ennakoitujen korvausten melko reipas karsiminen tuotti kuitenkin pettymyksen. Jos tällaista toimintaa halutaan, tiukkapiisuus on poistettava.”

jatkuu

"Metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilö suositteli ympäristötukisopimusta kohteen ikään ja luonnonarvoihin vedoten. Metsäkeskuksen "pääherra" tuli metsurin kanssa koekairaamaan kohdetta epäillen sen ikää. Joten suosittelisin pääherralle alaistensa ammattitaitoon luottamista!"

"Olisin halukas laajentamaan suojelualuetta, mutta Metsäkeskuksen mielestä se on talousmetsää, joten ei käy päinsä. Olen toista mieltä."

"Suojelukohteita on haettu suurennuslasilla. Suojeltavaksi otettujen kohteiden kaltaisia alueita riittää metsissä ja ne säilyttävät luonteensa ilman suojeluakin. Ei maanomistajakaan kaikkea halua hävittää ja metsä uudistuu."

"Hyvä keino osallistua pienimuotoiseenkin suojeluun."

"Asiallinen. Rahallinen korvaus on riittävä. Riskinä on, että sopimuksen päättymisen jälkeen tulee uusia velvoitteita metsänomistajalle."

"Erittäin välttämätön ja hyvä!"

"Hyvä asia!"

"Sopii, jos sopivia kohteita!"

"Pidän järjestelmää hyvänä. Näin, koska se perustuu vapaaehtoisuuteen ja suhteellisen hyvään korvaukseen. Saadaan suojelun piiriin enemmän tällaisia pienempiä kohteita."

"Hyvä tapa saada "tuottamattomat" maat tuottamaan ja samalla edistää luontoarvoja."

"Kohteen hyväksymismenettely on sopivan kriittinen."

"Hyvä järjestelmä."

"Se on mahdollisuus."

"Hyvä vaihtoehto harvinaisten lajien ja ympäristöjen säilyttämiseen."

"Sopii hyvin kohteisiin, joita ei metsälain mukaan voi hakata."

"Hyvä ja asiallinen."

"Hienoa kun suojeltavasta kohteesta saa korvausta. Se antaa puhtia suojelutyöhön, halua ja ehkä mahdollisuuksia (koska siitä saa korvausta) jättää rauhaan arvokkaat kohteet."

"Ihan OK, mutta alueella on paljon tuulenkaatoja ja konkeloita (vaaranpaikka). Niiden ainakin osittaiseen korjaamiseen voisi saada luvan."

jatkuu

"Ihan hyvä juttu. Vapautti ainakin minut kaatuneiden ja lahojen puiden raivaamiselta, vieläpä hyvällä omallatunnolla."

"Hyvä järjestelmä."

"Mielestäni hyvä järjestelmä, ei ikuinen eikä liity maan myyntiä, vuokrausta tms."

"Hyvä, uskon tuen olevan ”porkkana” metsänomistajalle."

"Hyvä vaihtoehto säilyttää luonnontilaisia alueita. Metsätalouskäyttö olisi ollut ihan OK, mutta olisi tullut kalliiksi."

"Tuen saamismahdollisuus tuli tietoomme sattumalta. Säännöksistä oli mm. metsänhoitoyhdistyksellä tietoja, mutta säännökset näyttivät muuttuneen moneen kertaan. Itse päätöksen valmistelu sujui ripeästi."

"Sopimuksen pituus saisi olla pitempi ja myös ns. talousmetsä vanhenee ja sekin pitäisi olla mahdollista suojella, koska ympäristössä on vain isoja hakkuuaukkoja ja taimikkoja."

"Tiedotusta saisi lisätä, että metsänomistajat huomaisivat tämän mahdollisuuden."

"Sananlaskun mukaan: ”Parempi myöhään kuin ei milloinkaan.” Systeemi olisi pitänyt saada jo 1970 – luvulla tai aikaisemmin."

"Erittäin hyvä systeemi. Kun sopimuskausi lähenee loppuaan, 1-2 vuotta ennen voisi omistajalle laittaa infokirjeen, joka esittelee kaikki mahdollisuudet jatkon suhteen. Suojelun jatkuessakin metsäkohteen hyvä puoli on, että sitä ei voi siirtää minnekään. Siinä se on ja pysyy paikallaan entisenkin omistajan ilona, vaikka sen myisi."

"Tulkinta selvemmäksi suojelukohteilla."

"On hyvä, että suojeltavista kohteista saa rahallista korvausta. 10 vuoden välein tarkistetaan, onko suojelu tuottanut tavoitellun hyödyn ja täyttääkö kohde senhetkisen vaatimuksen suojeltavalle alueelle."

"Ajat muuttuvat. Yrityksemme polttaa puuhaketta ~1 500 kuutiota vuodessa, joten suojellun metsän voisi uudistaa varsin näppärästi hyötykäyttöön. Ehkäpä suojelun voisi purkaa ja tilittää rahat takaisin?"

"Mielestäni sopimuksen teon yhteydessä kannattaisi pyrkiä yhdistelemään lähellä toisiaan olevia kohteita yhdeksi isommaksi kokonaisuudeksi ja samalla luopua pienistä muutaman aarin kohteista ja jättää ne talousmetsäkäyttöön."

"Yksityinen metsänomistaja saisi voida suojella erilaisia metsäalueita löysemmin perustein."

jatkuu

”Byrokratiaa ja pakkoja on vältettävä. Luontoarvomarkkinoita on kehitettävä ja etsittävä keinoja laajempien alueiden suojeluun. Toisaalta, suojelulla ei pidä rajoittaa metsätalouden tehokkuutta. Optimissa suojellaan laajempia yhtenäisiä alueita ja tuetaan metsätalouden piiriin kuuluvilla alueilla tilakoon kasvua ja tehokasta metsänhoitoa.”

”Kaikilla ei vielä ole tarpeeksi tietoa ympäristötukiasioista!”

”Sopimus on ihan hyvä. Ehkä se voisi olla taloudellisesti vieläkin isompi, koska metsänomistaja suostuu tällaiseen vapaaehtoiseen toimintaan. Tulevaisuutta ajatellen se muodostuu entistä tärkeämmäksi asiaksi.”

”Olisi hyvä, jos siihen saataisiin enemmän määrärahoja, samalla voisi tiedottamista lisätä.”

”Pidän erittäin hyvänä tätä suojelujärjestelmää. Omasta kohteesta kiinnostaa mahdollisuus lintukosteikon rakentamisesta vanhan rantapellon alueelle. Toinen suojeluun liittyvä kysymys on pysyvämmän suojelualueen perustamisesta. Pohjoisessa Suomessa tehty sopimuksia: kertakorvaus puustosta (maapohja jää omistajalle) ja korvauksena maanomistaja saa Metsähallituksen talousmetsä tilalle.”

”Ympäristönsuojelu toteutuu paremmin vapaaehtoisuuden pohjalta.”

”Ympäristötukijärjestelmä on erinomainen ja tilalla on siihen sopiva kohde ja tilalla on sellainen elämäntilanne ja pinta-ala, että siltä voi jättää jonkin osan pois talousmetsästä. Enemmän tietoa jaettava kaikille metsänomistajille näistä asioista. Iäkkäät eläkeläiset voisivat jättää koko tilan!”